O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Куч — адолатда

Адолат

Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий газетаси

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган ☼ 2000 йил, 23 июнь, № 22 (257) ☼ Жума кунлари чиқади ☼ Сотувда эркин нархда

•...Биз учун руҳий-маънавий куч-қувват манбаи, илмий асосга эга бу миллий ғоя, миллий мафкура бўлиши шарт.

Ислом КАРИМОВ.

АМАЛИЙ ИШЛАР ДАВРИ

Россия пойтахтида МДҲ Давлат раҳбарлари кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов қатнашди

Ҳамдўстликнинг бу галги саммити анча самарали кечди, десак муболаға бўлмайди. Уни илгариги учрашувлардан ажратиб турган жиҳат, эришилган келишувларнинг барчаси амалий асосга эга эканлиги ва Президентлар замон талабларидан келиб чиққан ҳолда қарорлар қабул қилганидир.

Дастлаб, Аксилтеррор маркази ҳақида. Ҳозирги кунда террор хавфидан буткул ҳоли давлатнинг ўзи йўқ. МДҲ доирасида эса бу иллат ғоят долзарб муаммо ҳисобланади. Шу муносабат билан, Президентлар 2003 йилгача бўлган муддатда терроризм ва экстремизмнинг бошқа кўринишларига қарши кураш дастури ҳамда Аксилтеррор маркази тузиш қарорини қабул қилди. Марказ раҳбари этиб Россия Федерал хавфсизлик хизмати Конституциявий тизимни ҳимоя қилиш ва терроризмга қарши кураш департаменти бошлиғининг биринчи ўринбосари Борис Милников тайинланди.

Шундай қилиб, Ўзбекистон раҳбари Ислом Каримов илгари сурган яна бир ғоя амалга ошди. Зеро, терроризмга қарши давлатлараро миқёсдаги курашни мувофиқлаштирувчи марказ тузиш ғоясини илк бор Ислом Каримов Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилотининг (ЕХҲТ) ўтган йил ноябрь ойида Истанбулда бўлган саммитида ўртага ташлаган эди. Орадан кўп ўтмай, шу йил январь ойида Москвада МДҲ мамлакатлари давлат раҳбарларининг учрашуви бўлди ва унда ЕХҲТ саммити натижаларидан келиб чиққан ҳолда, Ҳамдўстлик доирасида аксилтеррор маркази тузиш масаласи кун тартибига қўйилди. Президентлар ўшанда шундай марказ тузиш керак, деган якдил фикрни баён этди. Бу галги саммитда эса аксилтеррор маркази тузиш учун тамал тоши қўйилди. Бу янгиланишлар Ислом Каримовнинг узоқни кўра билувчи сиёсатчи эканлигини, унинг нафақат миллий, балки халқаро тараққиёт ва хавфсизлик борасидаги таклиф ва тавсиялари пухта ўйланган, тўғри одил ва энг муҳими давр талабларига мослиги билан ажралиб туришини яна бир карра исботлади.

Мазкур марказнинг тузилиши МДҲ доирасида терроризм ва экстремизмга қарши кураш самарадорлигини оширишда муҳим қадам бўлди. Шу вақтгача тегишли органларнинг бу борадаги фаолиятини мувофиқлаштирадиган бирор муассаса йўқ эди. Шу маънода саммитда Афғонистондаги зиддият ҳамон ечим топмаётгани ҳам яна бир бор жиддий таъкидлаб ўтилди. Бу мамлакатда тайёрланаётган террорчилар ва наркотик моддалар бутун дунёга хавф солаётгани назарда тутилиб, у ердан келаётган қўпорувчилар, гиёҳванд моддалар ва қурол-яроғ оқимини биргаликда тўхтатишга келишиб олинди.

Саммитнинг яна бир муҳим натижаси 2005 йилгача бўлган муддатда Ҳамдўстликни ривожлантириш борасидаги саъй-ҳаракатлар дастуридир. Бу ҳужжат МДҲ доирасида эркин савдо зонаси барпо этиш борасидаги ишлар, шунингдек, интеграция жараёнларини фаоллаштиришга қаратилган.

Маълумки, МДҲ доирасида эркин савдо зонаси яратиш ҳақида 1994 йили имзоланган битимни айти пайтда фақат Россия ва Грузия парламентларигина ратификация қилмаган. Саммитда бу битимни тезроқ ҳаётга тадбиқ этиш учун ўзаро мулоқотларни кучайтиришга, жумладан савдо-сотиқ борасидаги тўловлар ҳамда эгри солиқлар тартибини мувофиқлаштиришга келишиб олинди.

Таъкидлаш жоизки, анъанавий савдо-иқтисодий алоқаларга эга бўлган МДҲ мамлакатлари халқ хўжалигида бир-бирининг кам-кўстини тўлдирувчи омиллар жуда кўп. Аммо ўзаро фойдали имкониятларнинг барчаси ҳам ишга солинмаяпти. Ваҳоланки, божхона тўловлари, чегарадан ўтиш тартиби, транзит, солиқларни енгиллатиш, савдо-иқтисодий алоқалар ривожига халал бераётган бошқа муаммоларни бартараф этиш орқали, Европа Иттифоқи каби ривожланган интеграциявий тизимни барпо этиш мумкин. Аъзо давлатлар бундан фақат фойда кўради. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ана шу фикрни МДҲ саммитларида кўп бор айтган. Лекин турли сабабларга кўра, иқтисодий интеграцияни кучайтиришда шу вақтгача сезиларли силжиш бўлмади. Ҳатто эркин савдо зонаси яратиш ҳақида олти йил аввал имзоланган битим ҳали ҳам кучга киргани йўқ. Куни-кеча якун топган Москва саммитида эса мазкур битимни ҳаётга тадбиқ этиш бўйича амалий таклифлар илгари сурилди ва тегишли қарорлар қабул қилинди.

Айтиш мумкинки, Ўзбекистон Президентининг МДҲ тузилганидан буён илгари суриб келаётган амалий таклифлари тобора кенгроқ қўллаб-қувватланмоқда ва амалга оширилмоқда. Ислом Каримов Ҳамдўстликнинг ҳар учрашувида МДҲ аввало иқтисодий ҳамкорликка таяниши кераклиги, ўзаро учрашувлар кун тартибида биринчи навбатда иқтисодий масалалар устувор бўлиши зарурлигини қайд этиб келади. Аъзо мамлакатлар бирбири билан ўзаро тенг муносабат қуриши, ҳеч бир давлатнинг бошқасидан устунлик қилишга уринишига йўл қўйилмаслиги каби тамойиллар ҳам МДҲ учун ҳаётий зарурат ҳисобланади. Лекин бундай тамойиллардан чалғиб кетилса, унда учрашувлару турли анжуманларда ҳужжатлар имзоланишдан наф йўқ. Шу маънода Ҳамдўстликнинг кейинги саммитларида иқтисодий масалаларга кўпроқ урғу берилаётгани, ҳарбий-сиёсий алоқалар, хавфсизликка доир масалалар эса долзарблиги ва муҳимлигига қараб муҳокама этилаётгани эътиборлидир. Илгаригидек иқтисодиёт борасида фақат баландпарвоз гаплар айтиш ва иш бермайдиган ҳужжатларни қабул қилиш, асосий муддаони эса сиёсатга буриш камаймоқда.

Саммитда сиёсий ва ҳарбий-сиёсий аҳамиятга молик масалалар ҳам кўриб чиқилди. Президентлар Тожикистондаги вазият барқарорлашиб бораётганидан мамнуният билдирди. Музокаралар сўнггида бўлган матбуот анжуманида таъкидланганидек, МДҲ ташқи аралашувсиз, БМТ ёки бошқа халқаро ташкилотларнинг ҳарбий ёрдамисиз муаммони ўзи ҳал қилишга қодир эканини айнан Тожикистондаги воқеаларда ўз исботини топди. Ҳамдўстлик мамлакатлари ҳарбийларидан тузилган тинчликни сақлаш кучларининг фаолияти, Ўзбекистон, Россия каби давлатлар раҳбарларининг Тожикистонда миллий тотувлик ўрнатиш борасидаги ташаббус ва саъй-ҳаракатлари ўз натижасини берди. Бугунги кунда Тожикистонда вазиятни издан чиқарадиган ички қўпорувчи кучлар йўқ. Шу вақтгача бир миллионга яқин қочқин юртига қайтди, мамлакат иқтисодиёти аста-секин оёққа турмоқда.

Матбуот анжуманида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов таъкидладики, МДҲ мамлакатлари бир ёқадан бош чиқариб, холис ва хайрли ният билан ишга киришса, Ҳамдўстлик доирасидаги бошқа можароларга нам нуқта қўйиш мумкин. Ҳа, МДҲ мамлакатларида маълум даражада якдиллик пайдо бўлмоқда. Бу эса МДҲ хорижидаги айрим кузатувчилар башорат қилганидек, келажакда барбод бўладиган ё иш бермайдиган ташкилот эмас, аксинча, иқтисодий интеграция устига қурилган, ҳатто кези келганда, минтақавий можароларни ечишдек фойдали ҳарбий-сиёсий фаолият юритадиган тузилма ҳам эканини кўрсатмоқда.

Анвар БОБОЕВ,
ЎзА махсус мухбири.
Тошкент-Москва-Тошкент.

Партия ахбороти

ИЖРО ИНТИЗОМИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

Куни-кеча Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Котибиятининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Сиёсий Кенгаш котиблари, Сиёсий Кенгаш аъзолари, Тошкент шаҳри ва вилоят партия Кенгашларининг биринчи ва иккинчи котиблари, «Адолат» газетаси ходимлари иштирок этдилар.

Йиғилишни Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгаши биринчи котиби, Олий Мажлис депутати, академик Турғунпўлат Даминов олиб борди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг биринчи ва иккинчи сессияларидаги маърузалари юзасидан «Адолат» социал-демократик партиясининг олдида турган вазифаларнинг қандай бажарилаётгани муҳокама қилинди. Шунингдек, Юртбошимизнинг миллий ғоя ва миллий мафкура бўйича «Fidokor» газетаси мухбири саволларига берган жавоблари ҳам ўрганиб чиқилди ва партиянинг амалга оширадиган иш режалари белгилаб олинди.

Ушбу масалалар юзасидан Сиёсий Кенгаш котиби Равшан Ҳайдаров маъруза қилди. Музокараларда Сиёсий Кенгаш котиблари Анвар Жўрабоев, Тухтамурод Тошев, Тошкент вилояти партия Кенгаши иккинчи котиби Маҳмуд Мўйдинов, Сиёсий Кенгаш аъзоси Абдулла Ортиқов ва бошқалар ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Йиғилишда кўрилган масалалар бўйича тегишли қарорлар қабул қилинди.

Бундан ташқари партиянинг навбатдаги учинчи Пленумини чақириш ҳам белгилаб олинди.

Лайло РУСТАМОВА.

• Ойбек таваллудининг 95 йиллиги

ОЙБЕК АБАДИЯТИ

Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманида Ойбек таваллудининг 95 йиллиги нишонланди.

– Севимли адибимизнинг тўйи Бўстонлиқда ўтаётганлиги бежиз эмас. Элбек, Хондойлиқий сингари ижодкорлар камол топган юртда Ойбек А. С. Пушкиннинг «Евгений Онегин» шеърий романини ўзбек тилига ўгирди, – деди Ўзбекистон Қаҳрамони, Ўзбекистон Халқ ёзувчиси Саид Аҳмад «Туркистон-пресс» мухбирига. – Табиатни Ойбек сингари бутун гўзаллиги билан тасвирлаган ижодкор адабиётимизда камдир. Устоз Чимён табиатидан завқланиб, адабиётимизнинг мулки бўлиб қолган «Тоғ сайри», «Наъматак» шеърларини яратди.

Ойбек оддий одамлар орасида кўп бўларди. Халқ ҳаёти ва ижоди адиб ижодининг асосий манбаларидан эди. 1939 йилда «Қутлуғ қон» романининг қўлёзмасини ўқиганман. Ёзувчи яратган образлар характер жиҳатдан ранг-баранглиги туфайли бир ўқишдаёқ китобхон кўз ўнгида муҳрланиб, хотирада сақланиб қолади.

Ойбекнинг кўзлари шу қадар тийрак эдики, беш аср наридан Навоийни кўра олди. Олтмиш-етмиш йил илгари бугунги кун, мустақил юрт учун хизмат қилишга бел боғлади. Ўтмиш тарихимизнинг ўқилмаган саҳифаларини очди. Шу жиҳати билан ҳам Ойбек абадияти мангудир, – деди пировардида Саид Аҳмад.

Тантанада Тошкент вилояти ҳокимлиги ва Маданият ишлари вазирлиги томонидан Ойбек уй-музейи учун тайёрланган совғалар ёзувчининг фарзандларига топширилди.

Биздан озод ва обод Ватан қолсин!

ВОДИЙНИНГ БЕБАҲО ДУРДОНАСИ

Бутун мамлакатимиз халқи катта воқеа арафасида турибди. Яна икки ойдан сўнг мустақил Ўзбекистонимизнинг 9 йиллигини ҳамма жойда катта тантаналар билан нишонлаймиз. Тўққиз йил кўз юмгунча ўтиб бормоқда. Аммо унинг ҳар бир лаҳзаси олтинга тенглиги билан қалбларимизда ўчмас из қолдираяпти. Биз ким эдигу ким бўлдик? Мустақиллик бизга нима берди? Бугун ҳар ким қалбида чексиз фахру ифтихор билан ана шу саволларга лўнда ва аниқ жавоб айта олади. Ўзбекистоннинг эришган ва эришаётган беқиёс ютуқларидан тўлқинланишини яшириб ҳам ўтирмайди. Ҳа, қилинган ишлар кўп. Юртбошимиз Ислом Каримов бошчилигида жонажон мамлакатимиз ўзининг чексиз имкониятларини намоён этмоқда. Буни биз ҳар бир лаҳзада кўриб, ҳис этиб турибмиз.

Тўйга тўёна билан бориш халқимизнинг азалий одатига айланган. Шунга монанд жойларда катта тўй олдидан бунёдкорлик ва яратувчанлик ишлари қизғин авж олдирилмоқда. Биз ҳам, қадрли муштарий, Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 9 йиллиги олдидан газетамиз саҳифаларида вилоят ва шаҳарларнинг йўқламасини йўлга қўйдик. Унда ўтган тўққиз йил ичида жойларда қилинган ишлар билан танишиб, эришилган ютуқлардан баҳра оласиз. Йўқламанинг илк сонини кейинги йилларда катта ўзгаришларга йўл очаётган Наманган шаҳрига бағишладик.

Қамчиқ довонидан ўтиб Наманган шаҳрига кириб борганимизда андижонлик ҳамроҳларимизнинг беихтиёр ҳайрати тоша бошлади. Улар замонавий йўллар билан уйғунлашиб кетган тунги ёритгичлару атрофга алоҳида файзу тароват бағишлаётган яшил майдончалар, ҳиёбонлар, бир-биридан бетакрор бинолардан кўз узишолмасди.

— Во ажаб, Наманган шунчалик ўзгариб кетибдия, — деди йигитларнинг бири ҳайратини яширолмай.

Бошқалари ҳам унинг фикрига қўшилишди.

Бу кўз юмиб бўлмайдиган айни ҳақиқат эди.

Кейинги йилларда Наманган шаҳри улкан бунёдкорлик майдонига айланиб бормоқда. Шунга монанд бу ерда иқтисодий ислоҳотларнинг изчил амалга оширилаётгани, Президент Фармонлари ва ҳукумат қарорларининг пухта амал қилаётгани боис ҳаётнинг бошқа соҳалари ҳам гуркираб ривож топаяпти. Бу ўзгаришлар ҳар қандай одамни қувонтирмай қолмайди. Равон йўллар, кўркам бинолар, яшил ҳиёбонлар шаҳар чиройини янада очиб юборган. Бизлар ҳам шаҳар ҳаёти билан танишиб, ҳақиқатдан ҳам бу ерни кейинги йилларда кескин ўзгарганлигининг шоҳиди бўлдик.

Шаҳарнинг шу қадар тез ўзгариб бораётганлигини тагзаминида катта меҳнат, келажакка бўлган ёрқин назар ва табиийки, ҳар бир наманганликнинг киндик қони тўкилган заминга бўлган чексиз меҳру муҳаббати ётибди...

Мамлакатимизда мустақиллик қўлга киритилиши билан бинолар қурилишига янгича эътибор бошланди. Бунинг учун наманганлик меъморлар ҳам шитоб билан изланa бошладилар. Аввалига шаҳарда биноларга катта маблағ сарфламаган ҳолда уларни миллий услубда таъмирлаш-пардозлаш ишлари йўлга қўйилди. Янги бинолар эса замонавий қурилиш материалларидан фойдаланган ҳолда барпо этилди ва этилмоқда. Уларнинг ҳар бири ўзига хос ва бетакрор кўринишга эга. Бундан кўзланган мақсад эса битта: қурилаётган бинолар фақат қулайлиги билангина эмас, балки шарқона қиёфасию ўзига хос андозалари билан ҳам келажакка хизмат қилсин. Эртанги кун кишилари уларга боқиб ўтган авлодларининг нозик диди, бебаҳо қалбларини бир қарашдаёқ кашф айласин. Биноларга муҳрланган халқимизнинг бой маънавияти уларни ҳайрату эҳтиросга солсин.

Наманганда гина эмас, балки бутун Марказий Осиёда ягона «Паҳлавон» спорт мажмуи, «Алпомиш» спорт саройи, «Динамо» стадиони, академик лицей, вилоят телевидениеси, «Жаҳон бозори» каби қатор иншоотлар эндиликда ўзининг ҳар томонлама мукаммаллиги билан кўпчиликнинг ҳайратини оширмоқда. Шу билан биргаликда бугун Наманганда қилинган яна бир улуғ иш ҳақида кўп ва хўп яхши гаплар айтилмоқда. Бу, — қисқа фурсатларда ишга туширилган вилоят давлат шошилинч тиббий ёрдам илмий марказидир.

(Давоми 2-бетда).

Миллий мафкура

БУЮК МАҚСАДЛАРГА ЧОРЛОВЧИ КУЧ

Мафкура кишиларни умумий мақсад ва вазифалар атрофида бирлаштирувчи, умумманфаат йўлида ҳамжиҳатлик билан ҳаракат қилишга даъват қилувчи сафарбарлик кучига эга бўлган ғоявий қуролдир.

Президентимиз Ислом Каримов давлат раҳбари сифатида нафақат ўз рисолаларида, балки нутқ ва маърузаларида ҳам муттасил тарзда мамлакат келажаги учун истиқлол мафкурасини яратиш, уни ҳаётга тадбиқ қилишни илмий жамоатчилик, ижодкор зиёлилар олдига долзарб вазифа сифатида қўя бошлади. Айни чоғда, бу бир кунда, бир йилда амалга ошириладиган осон вазифа эмаслигини ҳам қайта-қайта уқтирди.

«Fidokor» газетаси мухбири саволларига берган жавобларида ҳам «Мафкура дунёсида бўшлиққа йўл қўйиб бўлмаслиги, шундай ҳолат юз берган тақдирда бўш қолган мафкура майдонидан бизга бегона, орзу интилишларимизга мутлақо ёт ғоялар ўрин эгаллашига уриниши шубҳасиздир», – деб таъкидлаганларида ғоят ҳақ эдилар. — «Ҳозирги пайтда рўй бераётган айрим салбий ҳолатлар, ножўя хатти-ҳаракатлар, ёвуз ишлар аввало мафкуравий бўшлиқ туфайли содир бўлмоқда. Нега деганда ҳали ҳаётий тажрибага эга бўлмаган, оқ-қорани таниб улгурмаган ёшлар ҳар турли таъсирларга берилувчан бўлади».

Президент даъватига жавобан мамлакатимизда бу борада олий ўқув юртларида, ижодкор зиёлилар уюшмаларида семинарлар, йиғилишлар, конференциялар, давра суҳбатлари ўтказилмоқда ва уларда турли фикр-мулоҳазалар билдирилмоқда, кенг аҳоли табақасига, айниқса ёшларга миллий мафкура ғоялари сингдирилмоқда.

Бугун ҳар бир ватанпарвар, миллатпарвар, халқпарвар киши миллий мафкура, жамият мафкурасини қуришда, шакллантиришда ўз ҳиссасини қўшиши ўзининг Ватан ва халқ олдидаги бурчи эканлигини англаб етмоқда. Хусусан, университетимиз олимларидан, ёш тадқиқотчилардан бугунги кунда 20 дан ортиқ киши миллий истиқлол мафкурасининг илмий асарларини ўрганиш борасида илмий изланишлар олиб бормоқдалар, ўзларининг диссертация ишлари учун мавзу қилиб олмоқдалар. Бизни миллий мафкурага эҳтиёжимизнинг нақадар катта эканлигига алоҳида тўхталиб ўтмоқчимиз. Аввало шуни таъкидлаш керакки, табиатнинг, борлиқнинг ҳеч бир жойида бўшлиқ, вакуум йўқ. Худди шу каби жамиятда, ижтимоий онг соҳасида ҳам бўшлиқ бўлиши мумкин эмас. Таназзулга юз тутган ғоялар, қарашлар ўрнига янгича ғоя, мафкуралар шаклланиб келаверади. Демак, мафкурасиз жамиятнинг ўзи бўлмайди.

Боз устига эндиликда жаҳон сиёсий майдонида мафкуралар рақобати кучайиши шубҳасиз. Зеро, мафкуравий тазйиқ орқали дунё миқёсида мутлоқ яккаҳокимликни ўрнатишга, бошқалар устидан ҳукм юритишга интиладиган кучлар оз эмас. Шу ўринда юртбошимизнинг қуйидаги фикрларини келтириб ўтиш жоиз. «Фикр қарамлиги, тафаккур қуллиги ҳар қандай иқтисодий ва сиёсий қарамликдан ҳам даҳшатлидир».

Юртбошимиз келаётган янги аср «ядро полигонлари» эмас, балки, «мафкура полигонлари»нинг ҳавфлилиги билан характерланади, деб таъкидлаганлари бежиз эмас. Дарҳақиқат, бугун инсоният ядро қуроллари хавфини яхши англайди. Лекин мафкуралар «уруши»нинг хавфини ҳали кўпчилик тушуниб етгани йўқ. Тарихан қисқа давр ичида мамлакатимиз мисли кўрилмаган ютуқларни қўлга киритди. Давлатчилик ва унинг тараққиётига оид ўзбек моделини жаҳоннинг кўпчилик жамоатчилиги тан олмоқда.

Лекин ҳаммаси ҳам хайрихоҳ эмас. Президентимиз ўзининг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» номли асарида ўзбек давлатчилигига, унинг ривожига, тараққиётига салбий таъсир кўрсатувчи, таҳдид солувчи хавфларни илмий асослаб бергани ҳаммамизга яхши маълум. Шу боис жамоатчиликнинг барча тоифа кишилари бу хавфни ўз вақтида кўра олиши керак.

Бугун жамият ҳар қачонгидан ҳам кучли ва тез суръатда ривожланмоқда. Одатда бу сингари ҳолатларда мафкурага нисбатан эътиборсизлигимиз кўп салбий оқибатларга олиб келиши мумкин. Кейинги йилларда юртимизда диний экстремизм ва ақидапарастлик кайфиятидаги гуруҳларнинг бош кўтарганлиги, юртимиз тинчлиги, озодлигига қарши четдан ғоявий ва бошқа шаклдаги ҳуружлар бўлганлиги бизни мафкура масаласига янада ҳушёрлик ва фаоллик билан ёндошмоғимиз лозимлигини кўрсатиб турибди.

Кези келганда, миллий мафкура ва ғояларимизни, маслагимиз ва мақсадларимизни аҳли жамиятнинг барча қатламлари онги ва қалбига кутилган даражада етказа олиш масаласи ҳам ўткир бўлиб турганлигини алоҳида таъкидламоқчимиз. Бизнингча, бу борада энг замонавий усулларни қўллаш билан бирга ишнинг қуйидаги йўналишларига эътиборни кучайтиришимиз зарур.

Биринчидан, энг аввало бизга том маънодаги юксак савияли мафкуравий кадрлар зарур. Улар айниқса, ёшлар ўртасида самарали иш олиб бориш малакасини эгаллаган бўлишлари лозим. Зотан, хоҳлаймизми — йўқми, ёшлар ҳамиша янгиликка интилувчан бўладилар. Уларни ҳеч ким бу интилувчанликдан қайтара олмайди. Фақатгина эзгулик ва маърифат билан суғорилган ғоялар, гўзал турмуш тарзигина уларга биз кутган даражада таъсир кўрсатиши мумкин. Зотан, биз шундай мафкуравий кадрларни шакллантиришимиз лозимки, энг аввало уларнинг ўзлари, турмуш тарзлари ёшларни ўзига ром этсин.

Бундан ташқари бу кадрларда курашчанлик хислатлари ҳам етук бўлмоғи керак. Яъни, ўз ақидаларига содиқ бўлиш билан бирга уни кенг халқ оммасига етказа олмоғи лозим.

Иккинчидан, жамиятимиздаги мафкуравий ишларни кампаниячиликдан, мавсумийликдан, кўр-кўроналикдан халос қилмоғимиз лозим. Аксинча, бу ишларга изчиллик, ташаббускорлик хусусиятларини сингдиришимиз долзарб масаладир. Самарали, тинимсиз ишлайдиган, мукаммал шакллантирилган мафкуравий тарғибот тизимини яратиш тақозо қилинади.

Муҳтарам йўлбошчимиз раҳбарлигида бутун халқимизнинг зўр тафаккур кучи билан яратилажак миллий истиқлол мафкурамизни аҳолининг барча қатламлари ўртасида кенг тарғиб қилиш мамлакатимиздаги ҳар бир тараққийпарвар инсоннинг вазифаси ҳисобланади.

Т. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
Наманган Давлат университети ректори, сиёсатшунослик фанлари доктори, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати.

Биздан озод ва обод Ватан қолсин!

ВОДИЙНИНГ БЕБАҲО ДУРДОНАСИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

— Аслида бу иншоот соғлом авлод йилида наманганликларга қилинган ўзига хос совға бўлди, десак хато қилмаймиз, — дейди илмий марказнинг директори, олий тоифали жарроҳ Убайдулла Ҳожиматов. — Тиббиётдаги ислоҳотларни чуқурлаштириш соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишга қаратилган давлат дастурига мувофиқ Наманганда изчил амалга оширилмоқда. Вилоятимиз ҳокимининг қарори билан 480 ўринли мазкур марказни ташкил этишга киришилган эди. Ўтган йилнинг 21 апрелида марказни таъмирлаш ишлари жадал тусга кирди. Вилоятдаги деярли барча туманлар билан биргаликда шаҳардаги 300 га яқин ташкилот бу қурилишда қатнашиб юз миллион сўмликдан ортиқ иш бажарди.

Бугун мазкур илмий марказда бўлган одам ўзини шифохонада эмас, гўёки дам олиш оромгоҳида юргандек ҳис қилади. Юқори сифатли замонавий қурилиш материаллари бутун тиббиёт муассасасининг чиройини очиб юборди. Иншоот эгаллаган 11,2 гектар майдоннинг 3 гектарини яшил майдонча, кўкаламзорлаштирилган хиёбонлар ташкил этди. Марказга кираверишдаги ўзига хос тарзда ишланган иккита фаввора шифохонанинг микроиқлимини доимо бир хил бўлишини таъминламоқда. Оқшом тушиши билан атрофни нурафшон этган тунги ёритгичлар эса дилларга алоҳида завқу шавқ бағишлайди.

Илмий марказда йигирмата клиник диагностика бўлими, ундан зиёд ёрдамчи хизмат бўлинмалари ташкил этилган. Унинг ҳар бир сменанинг ўзида шошилинч ҳолатда элликдан зиёд беморни қабул қилиш имкониятига эга бўлган қабулхонаси билан 14 та жарроҳлик амалиётлар мажмуаси ҳозирги замон талаблари даражасида жиҳозлантирилди. Унга жойлаштириладиган беморларнинг ўттиз уч фоизини болалар ташкил этади. Мазкур марказ «03» тез тиббий ёрдам хизмати, фавқулодда тиббий хизмат ва санитария ҳаво йўллари хизмати билан бириктирилди. Шунингдек, марказда узоқ тоғли ҳудудлардаги оғир беморларга тиббий ёрдам кўрсатиш ва уларни эвакуация қилиш мақсадида вертолёт майдончаси ҳам йўлга қўйилди. Илмий марказнинг тиббий асбоб-ускуналар ва аппаратлар, юмшоқ ва қаттиқ жиҳозларга бўлган эҳтиёжини қондириш ҳамда ҳозирги замон талаблари даражасида ривожлантириш мақсадида Финляндиянинг «Медко—Медикал» коорпорацияси билан беш ярим миллион АҚШ доллари миқдорида шартнома имзоланди. Шу билан биргаликда тиббиёт муассасасининг рентген-диагностика бўлимига Германиянинг Сиреоскоп «SIMENS» ҳамда Болгариянинг «Антиограф Хиролюкс», функционал хоналарига эса ультратовуш билан текширадиган Япониянинг «Алоқа» каби замонавий аппаратлари ўрнатилди.

— Аҳолига яратилаётган қулайликлар Наманганда деярли кўпгина соҳаларда кўзга ташланиб турибди, — дейди Ўзбекистон халқ устаси Маҳмуджон Жўрахон ўғли. — Айниқса, қатор замонавий ўқув юртлари, касб-ҳунар коллежлари ёшларни тарбиялаш, камол топтиришда муҳим аҳамият касб этаяпти. Уларнинг орасида Наманган Давлат университети қошидаги академик лицейнинг алоҳида ўрни бор...

Дарҳақиқат, мустақиллигимиз боис кўпгина соҳалар қатори бу ерда халқ таълими тизимида ҳам муайян ўзгаришларга эришилмоқда. Бунга Юртбошимизнинг халқпарвар Фармонлари, Ўзбекистон Республикасининг таълимга оид қонунлари кенг йўл очаяпти. Бевосита мамлакатимиз раҳбарининг ташаббуси билан қатор шаҳар ва қишлоқларда ташкил этилган бундай академик лицейлар ёшлар камолоти, бахту саодати ва ёрқин келажаги йўлида қилинган энг муҳим ишларнинг бири бўлди. Наманган шаҳрида ҳам ана шундай замонавий илм даргоҳининг вужудга келганлигидан, унда ёшларнинг чуқур билим олиб, камол топаётганлигидан эндиликда кўпчилик мамнун.

Шуниси эътиборга моликки, бу академик лицей чинакамига ёшларни билим чўққиларига, юксак маънавий етукликка чорловчи бутунлай янги турдаги таълим муассасаси эканлиги билан ҳам ажралиб туради. Ҳозир унда Наманган шаҳри билан вилоятидан ташқари қўшни вилоятлардан келган 250 нафар ўқувчи тарбияланмоқда. Улар тест синовларидан муваффақиятли ўтишиб иқтисод, тарих, география, химия фанлари бўйича чуқурлаштирилган билимларга эга бўлишаяпти.

Бугунги кунда бир бинони тиклаб ишга тушириш, ундаги қатор қулайликлару ўзига хосликлар билан ўзгаларнинг меҳрини қозонишнинг ўзи бўлмайди. Зеро, бу Наманган шаҳарсозлигида янги йўналиш юзага келганлигини ҳам ифодаламоқда. Яъни, бу — биноларни авайлаб-асраб, янгитдан миллий усулда таъмирлаш, янгиларини эса жаҳон андозаларига хос ва мос тарзда барпо этиш услуби. Ўз навбатида бунга ҳамоҳанг тарзда ташкил этилаётган яшил майдонлар, хиёбонлар, сайлгоҳлар ҳам шаҳарнинг кўркига кўрк бағишлаяпти.

Гуллар шаҳри эканлиги билан ҳам етти иқлимга танилган Наманганда бундан беш йил аввал кўчаларни кезсангиз бир хилликдан кўзингиз чарчаб, тиниб кетарди. Айниқса, шаҳарнинг қоқ марказини эгаллаб ётган кўримсиз уйлар, тор кўчалар унинг ҳуснига ўчмас доғ бўлиб тушганди. Шаҳар маъмурлари аста-секин уларнинг баҳридан ўтишди. Қийинчилик билан бўлсада юрганда одамнинг баҳри дилини очадиган, унга хушкайфият бағишлайдиган хиёбонларни барпо этишди. Улардаги яшил майдончалару, гулзорлар, равон йўллар аро борарқансиз бир ажиб ҳис қалбингизни беихтиёр чулғаб олади. Ўзингизни гўёки чет элда юргандек ҳис қиласиз. Шаҳарда ана шу тарзда Бобур хиёбони, Амир Темур хиёбони, тиббиёт коллежи талабалари сайлгоҳи каби қатор дилочар гўшалар вужудга келтирилди. Эндиликда шаҳарнинг қоқ марказида 4 гектардан ошиқ майдонда яна бир сайлгоҳ барпо этилмоқда. 2002 йилнинг охирига бориб эса пахта заводининг ўрнидаги 11 гектардан ортиқ майдонни хотира хиёбонига айлантириш чоралари кўриляпти.

Шаҳарга ўзгача латофат ва чирой бағишлаб турган тунги ёритгичлар эса одамларга кўтаринки руҳ бағишламоқда. Оқшом тушиши билан Наманган янада чирой очади. Аэропортдан марказ томон келаверишдаги йўлнинг қоқ, ўртасига қўйилган ёритгичлар шаҳарнинг деярли катта қисми билан боғланиб кетган. Наманган вилояти ҳокимининг қарори билан кейинги икки йил ичида шаҳарни ёритиш борасида катта ишлар қилинди. «Дўстлик», «Бобур» шоҳ кўчалари, Бобораҳим Машраб, Жалолиддин Мангуберди, Нодим Намангоний кўчалари, Чорсу ҳудудидаги кўчалар ўзидаги ана шундай қулайлиги билан ҳаммага бирдек манзур бўлмоқда. Шунингдек, қатор бинолару хиёбонларга қўйилган ёритгич жиҳозлари ҳар бир шаҳарликнинг қалбида фахру ифтихор туйғуларини жўшираяпти.

Наманганга кейинги пайтда ўзимизни қўйинг, ҳатто чет эллардан ҳам кўплаб хорижий меҳмонлар ташриф буюришмоқда. Табиийки бундай пайтда ҳар ким аввало бу ердаги ободончиликка, озодаликка, тозаликка эътибор беради. Ваҳоланки, шундай катта шаҳарда тозаликнинг ўзини бир хилда таъминлаш осон иш эмас. Шаҳар ҳокимиятидагилар кўпчилик билан кенгашиб бир қарорга келишди: ҳар бир ташкилот, муассаса ўзи жойлашган ҳудуднинг тозалигига ўзи жавоб берадиган бўлди. Шу ўринда унинг механизми ҳам ишлаб чиқилди. Шаҳар 39 та ҳудудга бўлиниб, унинг ичидаги энг катта ташкилотнинг бошлиғи шу ҳудудга раҳбар қилиб қўйилди. Шунинг учун ҳам ҳозир бу ерда тозалик ва озодаликни сақлаш, ободончиликни таъминлашнинг ҳеч ким ортиқча ташвишини қилмайди. Ўз навбатида эса ҳудуд раҳбарлари ҳам буни таъминлаш билан биргаликда ўз иш жойларини ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш пайида бўлишади. Бошқалардан қолишмасликка ҳаракат қилишади.

«Қаловини топсанг қор ҳам ёнар», деганлари аслида шу бўлса керакда. Шунга монанд Наманганда иқтисодиётнинг кўплаб соҳалари жадал ривожланмоқда. Саноат тараққий этиб, қатор қўшма корхоналар ишга туширилаяпти. Ҳозирги кунда Наманганда 40 га яқин йирик саноат корхонаси ишлаб турибди. Уларнинг деярли барчаси давлат тасарруфидан чиқарилиб, мулкчиликнинг турли шаклларига айлантирилган. 2000 йилнинг биринчи чорагида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 5,2 фоизга, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш 8,1 фоизга ўсди. Аҳолига пуллик хизмат кўрсатиш 56 фоизга, маиший хизмат кўрсатиш 41 фоизга, савдо айланмаси 57 фоизга ошди. Шаҳарда ишлаб чиқарилган маҳсулотларни наманганликлар ўзларидан орттириб Латвия, Корея, Россия, Англия, Франция, Италия, Германия, Нидерландия, Индонезия, Хитой, Япония, Чехия, Озарбайжон, Туркманистон каби мамлакатларга ҳам экспорт қилишга муваффақ бўлди. Айни пайтда шаҳарнинг ўзида 34 та қўшма корхона фаолият кўрсатмоқда. Шундан 13 таси Россия, қолганлари Польша, Хитой, Швейцария, Япония, Туркия, Нидерландия, Чехия каби давлатлар билан ҳамкорликда барпо этилган қўшма корхоналар ҳисобланади. Шаҳар бўйича уларнинг ишлаб чиқариш ҳажми 2000 йилнинг 1 январь ҳолатига 291397,1 минг сўмни ташкил қилди. Айниқса «Нам-Том», «Аснам-Текстиль», «Кока кола» «Силк-Роад» сингари қўшма корхоналар ишлаб чиқариш самарадорлигини янада оширишга эришмоқда.

Алоқа тизимидаги ишлар ҳам янги тусга кирмоқда. 1996 йилда Германиянинг «Алкотель» фирмаси технологияси асосида Наманганга янги алоқа тизими ўрнатилган эди. 1997 йилга келиб 10 минг рақамли телефон станциясининг ишга туширилиши билан алоқа хизматининг сифати тубдан яхшиланди. Шу йилнинг апрель ойида эса Жанубий Кореянинг «ДЭУ юнитель» компанияси билан ҳамкорликда уяли телефон алоқаси ишга туширилди. Мазкур компания 50 минг АҚШ доллари миқдорида сармоя киритди.

Қилинаётган ишларга ҳамоҳанг Наманганнинг маданий-маънавий ва спорт ҳаётига доир ютуқлари ҳам тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Албатта бу мазкур соҳаларга алоҳида эътибор билан қаралаётгани туфайлидир. Деярли ҳар ҳафта ёки ўн кунда маънавиятни юксалтириш, спорт-соғломлаштириш ишларининг кўламини ошириш мақсадида у ёки бу тадбирлар ўтказилиб турилибди. Машрабхонлик кечаси, турли таниқли кишилар билан учрашувлар бошқа оммавий тадбирлар шулар жумласидандир. Яқинда катта тантаналар билан ўтказилган «Универсиада-2000» ёшларнинг спорт анжумани ҳам наманганликларнинг қалбида бир умр муҳрланиб қолди. Шаҳарлик ёш спортчиларнинг беш нафари Президентимизнинг соврини — «Тико» автомобилига эга бўлишди.

— Наманганнинг спортдаги шуҳрати қанчалик ортса биз ўз ишимиздан шунчалик мамнун бўламиз, — дейди «Паҳлавон» спорт-соғломлаштириш маскани очиқ турдаги акционерлик жамиятининг раиси Акмал Азизов. — Чунки ҳозир бу ерда халқаро ва мамлакат миқёсидаги турли спорт мусобақаларини ўтказиш анъанага айланиб қолди. Энг муҳими, ёшларимизнинг спортга катта эътибор билан қарашаётганида, ишга туширилган спорт иншоотларини ўзларининг севимли масканларига айлантираётганликларида. Бу ҳам албатта истиқлол берган бахт ва чексиз имконият. Юртбошимиз биздан озод ва обод ватан қолиши учун кўп ва хўп хайрли, бетакрор ишларни амалга оширмоқда. Зеро, келажаги буюк давлатнинг замини ҳам шунга, биздан авлодларимизга қоладиган бой меросга боғлиқ. Шу яхши ният йўлидан қилинган ишлар қутлуғ орзуларимизнинг ривожига йўл очса, Ўзбекистонимизнинг дунё ҳамжамиятидаги ўрнини янада мустаҳкамлашга ҳисса бўлиб қўшилса бўлгани...

Наманганда илиқ таассуротлар билан қайтар эканмиз шаҳарнинг ишчан ҳокими Муҳаммаджон Тожибоевнинг сўзларини эсладик:

— Халқ фаровонлиги, бахту саодати йўлидаги бунёдкорлик ишларимизни бундан буён ҳам изчил давом эттираверамиз. Шаҳримиз тараққиётининг асосий устувор йўналишларига мувофиқ ишларимизни, ташкил этамиз. Бундан буён ҳам тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, барча турдаги мулкдорларга кенг шароитлар яратиб бериш, хусусийлаштиришни давом эттириш ва янги мулк эгаларида мулкдорлик ҳиссини ўстириш, янги ва илғор хорижий техника ва технологияни келтириш ва бу орқали ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, жаҳон андозаларига мос маҳсулотлар ишлаб чиқариш, маҳаллий хом ашё, айниқса, пахта толасини қайта ишлаб, тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш ва экспорт қувватини ошириш, кичик ва хусусий, қўшма корхоналарни ташкил этиш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан оқилона фойдаланиш, корхона, ташкилот ва уюшмаларнинг молиявий ҳолатини яхшилаш, аҳолининг турмуш фаровонлигини ошириш, айниқса, кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтиришни изчил давом эттирамиз. Ишонамизки, Наманган шаҳри вақти келиб гўзал Фарғона водийсининг бебаҳо дурдонасига айланади.

Рустам ДОСТОН,
«Адолат»нинг махсус мухбири.

СУРАТЛАРДА: мустақиллик йилларида қурилган иншоотлар.

Эркинлаштириш — давр талаби

ХЎЖАЛИК ФАОЛИЯТИГА НОЎРИН АРАЛАШИЛСА...

Мамлакатимизда эркин бозор муносабатларига ўтишни жадаллаштириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 8 августда «Текширишларни тартибга солиш ва назорат қилувчи органлар фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида»ги Фармони эълон қилинган.

Юқоридаги Фармонга асосан назорат қилувчи органлар томонидан мулкчилик шаклидан қатъий назар хўжалик юритувчи субъектларни текширишни тартибга солиш ва уларнинг фаолиятига ноўрин аралашишларга йўл қўймаслик мақсадида хўжалик юритувчи субъектлар — юридик ва жисмоний шахслар молиявий-хўжалик фаолиятини текшириш ва ревизия қилишни мувофиқлаштиришни Ўзбекистон Республикаси Давлат Солиқ қўмитаси зиммасига юклатилди. Фармонга биноан назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштириш мақсадида Республика кенгаши ташкил этилди. Мулк шаклидан қатъий назар, хўжалик юритувчи субъектларни қонун нормаларида ўрнатилган ҳуқуқлари асосида ўтказиладиган барча текширувлар фақат назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика кенгаши билан келишилган ҳолдагина амалга оширилади.

Марказдаги ва жойлардаги назорат органлари раҳбарлари Республика кенгаши билан келишилмаган ҳолда текширув ўтказган тақдирда ўрнатилган тартибда жавобгарликка тортиладилар.

Назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика кенгашига режа бўйича ўтказиладиган йиллик, ярим ва чорак йиллик текширув жадвалини ишлаб чиқиш ва тасдиқлатиш топширилган. Бундан ташқари, барча мутасадди ташкилотларга ҳар бир корхонада ўтказиладиган комплекс текширув амалиётини жорий этиш юклатилган. Бундан мақсад — ўтказиладиган текширувлар сонини ва саволлар такрорланишини камайтиришдан иборат.

Президентимиз Ислом Каримов Олий Мажлиснинг XIV сессиясида сўзлаган маърузасида иқтисодий соҳани эркинлаштириш билан боғлиқ бўлган асосий масалалар қаторида давлат ҳамда турли текширувчи ва назорат органлари томонидан хўжалик юритувчи субъектларнинг фаолиятига аралашувни чеклаш зарурлигини қайд этиб ўтди. «Иқтисодиётни эркинлаштириш, аввало, давлат ва турли текширувчи, назорат қилувчи органлар томонидан корхоналарнинг хўжалик фаолиятига ноўрин аралашишини чеклаб қўйиш билан боғлиқ. Бу соҳада текширишлар ва тафтишлар сонини кескин чеклаб қўядиган маълум қарор қабул қилинди. Бу қарорларга риоя этилиши устидан қатъий назорат ўрнатиш, ҳозир ҳам корхоналарнинг ишлаб чиқариш фаолиятига қонунга хилоф равишда аралашиш фикридан қайтмаган кишиларни қаттиқ жазолаш лозим бўлади.

Бундай тартибсизликлар учун хизмат бурчи юзасидан тадбиркорларнинг манфаатини ҳимоя этиши лозим бўлган ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва солиқ органларининг нопок ходимларига нисбатан талаб бир неча бор кўпроқ, жазо эса янада қаттиқроқ бўлиши керак».

Шу мақсадда 1998 йилнинг ноябрида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Хўжалик юритувчи субъектларни текширишни ташкил қилишни тартибга солиш тўғрисида»ги Фармони, шу аснода Вазирлар Маҳкамасининг «Хўжалик юритувчи субъектларни текширишни ташкил қилишни тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори эълон қилинган эди. Давлат назоратини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган муносабатларни қонунчилик томонидан тартибга солиниши 1998 йилнинг 24 декабрида Олий Мажлиснинг XIII сессиясида қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини давлат томонидан назорат қилиш тўғрисида»ги Қонунида белгилаб берилган.

Ҳозирги пайтда амалиёт шуни кўрсатмоқдаки, кўп сонли назорат органлари ўз фаолиятида параллелизм ва такрорланишларга йўл қўймоқдалар, бу эса тадбиркорлик фаолиятига салбий таъсир кўрсатиб, хўжалик юритувчи субъектларни узоқ вақт мобайнида асосий ишдан чалғитмоқда.

Айтилган камчиликларни бартараф этиш учун, мамлакатимиз Президентининг бевосита ташаббуси билан Назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика Кенгаши ҳузурида текширилаётган хўжалик юритувчи субъектлар шикоятларини қабул қилиш гуруҳи ташкил этилди.

Гуруҳнинг асосий вазифаларига қуйидагилар киради: хўжалик юритувчи субъектлар томонидан шикоятларни «Ишонч телефони» орқали қабул қилиш ва уларни рўйхатга олиш; келиб тушган шикоятлар мазмунини, уларнинг ишончлилигини аниқлаш мақсадида мувофиқлаштирувчи республика Кенгашининг ишчи гуруҳига етказиш; Кенгаш қарорига кўра, белгиланган тартибга зид ҳолда ўтказилаётган текширувни тўхтатиш ҳақида кўрсатма тайрлаш ва уни ижро этиш учун назорат органларига йўллаш; қонунчиликда белгиланган тартибни мунтазам равишда бузиб келаётган назорат органлари ва мансабдор шахсларни аниқлаш мақсадида келиб тушаётган шикоятларни таҳлил қилиш, умумлаштириш ва туркумлаш.

Ҳозирги кунда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят ҳокимликлари ва Тошкент шаҳрида фаолият кўрсатаётган «Ишонч телефон»лари ўзларининг самарадорлигини кўрсатмоқда.

Шунингдек вазирликлар, идоралар, банклар ва бошқа ташкилотлар томонидан ҳуқумат қарорларига хилоф равишда мингдан ортиқ меъёрий ҳужжатлар қабул қилинган. Улар кичик ва ўрта тадбиркорлик тараққиётига жиддий тўсиқ бўлмоқда. Прокуратура органлари томонидан туман, шаҳар ҳокимлари чиқарган ноқонуний ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлар устидан кўплаб протест келтирилган ва тақдимномалар киритилган.

Маҳаллий органлар ва идоралар тадбиркорларга кўмаклашиш ўрнига турли тўсиқлар ва ғовлар ўйлаб топишмоқда.

Тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш учун лицензия олишга келганларни газета ва журналларга обуна бўлишга, маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ассоциацияси каби ҳар хил уюшма, жамғарма, бирлашмаларга аъзоликка мажбур этишади. Улардан турли тадбирлар ўтказишга маблағлар ундириб олиш ҳоллари тез-тез учраб турибди.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов 1999 йил ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2000 йилда иқтисодиётни эркинлаштириш ва ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг устивор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузасида — «бундай бемани ишларга қатъиян чек қўйиш, маъмурий-буйруқбозлик, эски, якка партиявийлик тизимидан қолган бу каби иллатларни таг-томири билан суғуриб ташлаш, айбдор шахсларни эса сиёсатимизни обрўсизлантираётгани учун жавобгарликка тортиш керак», — деб таъкидлади.

Кичик ва хусусий бизнеснинг кенг ривожланишида бир қатор тўсиқларга дуч келинмоқда. Одамларда тадбиркорлик билан шуғулланиш иштиёқи сўнишига аввало маъмурий рэкет, текширувчи ва назорат қилувчи органларнинг таъмагирлиги, порахўрлиги, ишбилармонларни устидан жиноий иш қўзғатаман, деб қўрқитиш, зўравонлик қилиши каби ҳоллар бўлади.

Солиқ ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари шаънига доғ тушираётган нопок, худбин ва ғаразгўй кимсалардан кескин тарзда халос бўлиш лозим. Афсуски, бундай нохуш ҳоллар учраб турибди. Масалан, Фарғона вилояти Данғара тумани Давлат солиқ инспекцияси инспектори Ф. Соҳибов тадбиркор Г. Тоштемировадан уч ойлик ҳисоботни қабул қилиш чоғида пора олгани учун қўлга олинган ва жиноий жавобгарликка тортилган. Марғилон шаҳар Давлат солиқ инспекцияси бўлим бошлиғи бўлиб ишлаган А. Султонов «Мебель» фирмаси директорини тафтиш ўтказиш билан қўрқитиб, пора олиш мақсадида таъмагирлик қилаётганда қўлга олинган ва шаҳар суди томонидан жиноий жавобгарликка тортилган.

Бунга ўхшаш мисолларни Тошкент шаҳри, Самарқанд, Тошкент, Жиззах, Сирдарё ва бошқа вилоятлардан ҳам келтириш мумкин. Тадбиркорликнинг манфаат ва ҳуқуқларини ҳимоя қилишда хўжалик судларининг ролини сезиларли даражада ошириш талаб этилади. Чунки судлар томонидан айрим жиноий ишларнинг асоссиз очилгани учун ёпиш ҳоллари учрамоқда.

Текширувларни тартибга солиш юзасидан чора-тадбирлар кўрилгач, уларнинг сони 25 фоизга қисқарди. Лекин, шунга қарамай, назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика кенгаши билан белгиланган тартибда келишмасдан текширувлар ўтказиш ҳоллари ҳамон учраб турибди.

Назорат органлари тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш ва уларга ёрдам бериш ўрнига ўзларининг қонунга хилоф хатти-ҳаракатлари билан амалда кичик бизнес ривожига тўсқинлик қилмоқда. Бундай салбий иллатларга қарши курашиш учун бу ташкилотларнинг раҳбарлари катта ваколатларга эга. Уларнинг ўзлари қонунга қатъий итоат этиши зарур. Қонунни биринчи навбатда ҳурмат қилиш лозим бўлган тизимларнинг ўзи унга ўзи хоҳлаган тарзда муносабатда бўлса, қандай ҳуқуқий давлат қуриш мумкин?! Уларнинг ўзлари, яъни қонун посбонлари била туриб қонунни оёқости қилишса, бу қайси мантиққа тўғри келади?

«Ўзбошимчалик билан корхоналар фаолиятига аралашиш бўйича ҳар бир факт қонуннинг қўпол бузилиши, деб баҳоланади ва айбдор шахслар қатъий равишда маъмурий ва жиноий жавобгарликка тортилади. Бу масала бўйича прокуратура идоралари алоҳида жавоб беради», — деб таъкидлади Республикамиз Президенти Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил якунлари ва 2000 йилда иқтисодиётни эркинлаштириш ва ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг устивор йўналишларига бағишланган мажлисида қилган маърузасида.

Юқорида қайд этилган барча хато ва камчиликларни ҳисобга олган ҳолда мамлакатимизда эркин бозор муносабатларига ўтишни жадаллаштириш мақсадида Давлат ва турли текширувчи, назорат қилувчи органлар ваколатларини янада сақлаш юзасидан амалий ишларни жадаллаштириш шу кун талаби бўлиб қолмоқда.

Маннон МАҲМУДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси тингловчиси.

Туркум

ЮРТНИ АРДОҚЛАСАНГ – АРДОҚЛАЙДИ ЮРТ

7. ТОШКЕНТ ЧИРОҚЛАРИ

Оқшом чоғи азим шаҳримизни юксаклардан кузатганмисиз? Ҳадсиз-ҳудудсиз осмонда қанча юлдуз чарақласа, рўйи замин узра порлаётган Тошкент чироқлари ҳам ундан қолишмайди. Ҳар бир юлдуз кимларнингдир руҳи, деган кўҳна ривоят ҳақиқатга қанчалик узоқ-яқинлигини билмадим-у, бироқ, ердаги чироқлар ёғдуси росмана ҳаёт демак! Шул боқий нурлар ёғдусида абадий ҳаёт давом этиши шубҳасиз. Тирикларгина эмас, балки, марҳумларнинг руҳлари ҳам мангу яшайди бул маконда. Марҳумлар руҳининг шод этилиши – ҳар банда учун гўё ҳаёти мангу давом этиши ҳисобланади. Фақат, шунга муносиб яшаса, ўзидан ўчмас из қолдира олса бас.

Қайсидир шоирнинг шундай мазмундаги сатрларини ўқиганим ёдимда:

Одамлар бор –
тирикликда ўликдир,
Одамлар бор –
ўлганда ҳам
тирикдир!

Кимларгадир насиб этадиган улуғ бахт – мангу тириклик!

Ҳаётда яшаш ўзи қанчалик бахт бўлса, оламдан кўз юмганда ҳам барҳаёт бўлиб қолиш шунчалик шараф!

Яратган тангримиз суйган бандаларига шундай бахтни раво кўраркан: ҳаётида хайрли ишлар қилганларнинг номлари абадул-абад барҳаёт бўлавераркан.

Кўплаб улуғ аждодларимиз бу кун жисман йўқ бўлса-да, руҳан тирик эканликларига дориломон замонда барчамиз шоҳид. Табаррук номи ҳар сония такрор-батакрор тилга олинадиган марҳум аждодлар, ота-боболаримиз қанча!.. Эзгу ишлари билан ҳамшаҳарлари қалбидан жой олган инсонлардан бири тошкентлик Тўлаганхўжа Қудратхўжаевдир.

Шайхонтоҳур туманидаги Оқилон маҳалласида Тўлаганхўжа ака билан ҳамфикр дўст бўлган таниқли ёзувчи Абдуқаҳҳор Иброҳимов шундай ҳикоя қилади:

– Шаҳримизнинг Қоратош, Олмазор, Баландмасжид, Говкуш, Дегрез, Ҳовузбоғ, Гулобод, Кўмирчи, Сирлимасжид, Кўрғонтеги, Сузук ота маҳаллаларида ўсиб улғайган шоир, олим, санъаткор, ҳунарманд, тадбиркорларнинг ҳар бири ҳақида катта-катта асарлар ёзсак арзийди. Негаки, уларнинг ҳаёти, ибратомуз ишлари баъзилар учун ҳаёт мактаби бўлиши мумкин. Атоқли шоир ва ёзувчилар Ғафур Ғулом, Ойбек, Ғайратий, Илёс Муслим, Раҳмат Файзий, тилшунос олим Аюб Ғулом, ўзбек кино санъати асосчиларидан Наби Ғаниев ва ўз даврида тадбиркорлиги билан довруқ таратган, эл дастурхонини турли ноз-неъматлар билан янада файзли қилган Тўлаганхўжа Қудратхўжаевлар ҳақида ҳар қанча фахр билан ёзсак арзийди.

... Саломга қараб алик, деган нақл маҳалла аҳли учун ҳаётий шиорга айланган. Элнинг корига яраган инсон кам бўлмаскан. Иссиққина истарасидан саховатпешалиги аён кўриниб турадиган Тўлаганхўжа акани Оқилон маҳалласида барча бирдек ҳурмат қиларди. Тўй-у маъракалар у кишисиз ўтмасди. Зарур пайти маслаҳат сўраб келадиганлар ҳам кам эмасди... Ҳаёт сўқмоқларидан оқиллик билан ўтиб келаётган инсондан бошқалар ибрат олгиси, лозим пайти маслаҳатлар сўрагиси келади-да.

Асли ҳаётда қийинчилик кўрган инсон ёруғ дамлар қадрини ўзгача ҳис этаркан. Иккинчи жаҳон уруши бошланган кезларда у эндигина ўрта мактабни тугаллаётган эди. 1942 йили тенгқурлари қатори Тўлаганхўжа ҳам жангга отланди. Норғил, жисмонан бақувват йигит ҳаво десантига муносиблигини англаб етишган экан. Қисқа фурсат тайёргарликдан сўнг Тўлаганхўжа Қудратхўжаев қуролдош дўстлари қатори ҳаво ҳужумига отланди. Уларнинг қисми амалга оширадиган вазифалари аниқ: ҳарбий самолётда душман қисмлари ортига ўтиб, парашютда сакрайди. Сўнг, зудлик билан ўзларига макон ўрнатади. Яъни, турган жойларида окоп кавлаб, мустаҳкам ўрнашадилар. Шу тариқа босқинчи душманларга зарба беришни бошлайди.

Ҳаёт-мамот жангларида бир неча бор яраланишига қарамай, ғалабага комил ишонч билан курашган ўзбек ўғлони чинакам қаҳрамонликлар кўрсатарди. Фашист босқинчиларини чегарадан қувиб чиққан қўшинларимиз қатори Тўлаганхўжа ҳам олға қараб борарди. Айниқса, Будапешт, Вена жангларида кўрсатган матонатлари сафдошларини ҳам лол қолдирган бўлса ажабмас. Ниҳоят, ғалабани у ҳам Берлинда нишонлади! Бироқ, олдинда ҳали яна бир уруш ўчоғини даф қилишдек вазифа турарди. Бу – узоқ шарқдаги [illegible] барҳам бериш масаласи эди. Ўшанда япон босқинчиларига қарши курашга ҳам отланган ўзбек ўғлонлари [illegible] иш этган!..

1947 йили кўкси қатор қаҳрамонлик нишонлари билан тўлиб қайтган Тўлаганхўжа тинч меҳнат қучоғида [illegible] бахт эканини жуда яхши англарди. От ўрнини той босар, деган мақол бежиз айтилмаган. Тўлаганхўжанинг отаси асли [illegible] эди. Шаҳарда [illegible] сифатли [illegible]. Одамлар дастурхонини файзли қилишдан лаззатланиш иштиёқи ота ўғлидан ўтган бўлса ажабмас. Урушдан илгари қисқа муддат пойтахт шаҳрида нон ишлаб чиқариш [illegible] ишлаб кетган. Ғалаба нашидасини суриб қайтгач, яна ўша касбини [illegible]. Тошкентдаги 3-нон-қандолатчилик комбинатида меҳнат фаолиятини давом эттирди. Оддий ишчи сифатида фаол меҳнат қилган Т. Қудратхўжаев кўп ўтмай комбинатнинг 3-ишлаб чиқариш корхонаси раҳбари этиб тайинланди.

Узлуксиз йигирма йил бир лавозимда [illegible] нинг ўзи [illegible] ишлаб [illegible] гап айтишга осон. Ишдан ажралмаган ҳолда Тошкент политехника институтининг кимё технологияси факультетида таҳсил олди. [illegible] энди [illegible] ярата [illegible] да ўз [illegible] давлат [illegible] фақат [illegible] халқ [illegible] ган [illegible] чиқар[illegible]. Тўлаганхўжа аканинг ташаббуси билан ишлаб чиқарилган [illegible] бозордаги новвойлар нони билан «рақобат»га киришди. [illegible]

● «Энг улуғ, энг азиз» танловига

[illegible]

Тўлаганхўжа ака [illegible] Юрт истиқлоли туфайли иккинчи умрини яшаган бўлса ажабмас. [illegible] 1994 йили «Жасорат», 1995 йилда эса «1941-1945 йиллардаги урушда фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 50 йиллиги» юбилей медаллари билан мукофотланганида отахоннинг қанчалик қувонганини [illegible]

[illegible]

Тўлқин ЭШБЕК.

● *27 июнь — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни*

ЭЛЧИГА ЎЛИМ ЙЎҚ

Тараққиёт кўламининг кенгайиши, мустақил юртимизнинг жаҳонга юз тутиши ва давлат миқёсидаги ишлар дунё ҳамжамияти аҳамияти даражасига кўтарилиши табиийки, ахборотларни кўпайтиради ва бу эса бевосита информацияга муҳтожлик туғдиради. Демак, оммавий ахборот воситалари тобора ҳаёт заруратига айланиб бораверади.

Буни чуқур ҳис этган ва ўз мамлакатининг ривожланиш босқичларини идрок этаолган кишилар, тўғрироғи маҳаллий раҳбарлар матбуот нашрларининг хилма-хилидан фойдаланишга ҳаракат қилади, уни олиб ўқишни кундалик одатга айлантиради.

Бироқ айрим раҳбарларга ҳайронмиз. «Газетага обуна бўлиш учун пул йўқ» эмиш... Агар юракда Ватанга, ўз халқига заррача муҳаббат бўлса, марказий матбуот нашрларини ҳурмат қилиб обуна бўлиши табиий. Негаки, уларда республика, дунё миқёсидаги хабарлар, республикамиздаги ўзгариш ва янгиликлар кўп босилади...

Ўз мамлакати миллий матбуотига обуна бўлмаган, уни ўқимаган раҳбардан фидойилик кутиш қийин...

Лекин...

Яп-янги, босмахона ҳиди уфуриб турган газетани қўлингизга олганингизда уни тайёрлагунча журналист аҳли ғижимланган газета каби абгор аҳволга келишни ҳам ўйлаганмисиз?

Ҳа, журналист меҳнати шу даражада машаққатлики, сиз мақталган мақола, гарчанд силлиққина ўқилаётган бўлса ҳам, осонликча яралгани йўқ. Гарчанд танқид бўлмаса ҳам, яхши, холис ниятда ёзилган бўлса ҳам журналист бунинг учун кўпам эъзозланавермайди.

Журналист газета саҳифасини тўлдириш учунгина мақола ёзмайди. У — журналист. Унинг қалби бор. Акс ҳолда...

Акс ҳолда, у қорнини тўйғазиб юрадиган бошқа юмуш топиб, журналистикани аллақачон ташлаб кетган бўларди. Атрофга боқинг. Бундайлар ҳаётда талайгина.

Асл журналист — қалби борлиги учун лоқайд туролмайди. Яхшиликни кўрса қувончи ичига сиғмай, унинг яхшилигини ўртоқлашади, ёмонликни, ноҳақликни кўрса — бу ҳолдан ризо эмаслигини билдиради.

Шу тарзда мақола дунёга келади, кўрсатув ёки эшиттириш тайёрланади.

Журналист ўз ижоди маҳсули орқали ҳаммани қандай яшамоқлик, ҳаёт китобини яратмоқликкагина эмас, ўз мақоласи орқали у ёки бу шахс, у ёки бу соҳа мутасаддисини Оллоҳ ато этган ақли ила улар илғамаган ёки илғашга улгурмаган ютуқлари ёки қусурларини кўрсатиб, уни тўғрилаб олишини, жамиятга етказаётган зараридан одамлар бохабар эканлигини англатади.

Тўғри, журналист буюк мутафаккир эмас. У ҳам ҳамма ютуқ ва камчиликларни англаб улгуролмайди.

Муҳарририятга келадиган хатлар оқими журналистни сергак торттиради, муайян ишларни қилишга ундайди ва пировард натижада мақола ёзилади.

Мақола-қайноқ ҳаёт ичидаги хилма-хил фикрларнинг мужассам баёни. Журналистнинг ундаги иштирокидаги тасдиғини ўз кўзи билан кўрганидан гувоҳлик беришидир.

Дарвоқе, айни пайтда у Ўзбекистон Республикаси Президенти раҳбарлик қилаётган кенг кўламли ривожланишга тўсиқ бўлган иллатларни бархам топишида давлат билан халқ орасидаги элчи. Элчига эса ўлим йўқ...

«Адолат» газетаси таҳририяти, ижодий жамоаси барча ҳамкасбларимизни яқинлашиб келаётган Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни билан самимий табриклайди. Машаққатли ишларида Худо берган истеъдоди ва қалами ҳеч қачон толмаслигини тилаб қолади. Байрамингиз муборак бўлсин, азиз журналист-ҳамкасблар!

● (Ушбу сана муносабати билан туркум материалларни газетанинг 4-саҳифасида ўқийсиз).

Журналист текшируви

ПУЛИНГ БЎЛСА ЧЎНТАКДА, ЕР ОЛАСАН СИЖЖАКДА

ёки қишлоқ фуқаролар йиғинининг собиқ раиси Дилмурод Норпўлатовнинг ер сотиб «юлдузни бенарвон урган»ю ишдан силлиққина «жилгани» хусусида

Бугун Сижжакда ҳар хил гаплар юрибди. Уларни эшитган одам ҳайратдан ёқа ушлайди. Қонундан қўрқмаган, унга беписандлик билан қараб, оёқ ости қилган, айни пайтда эса ўз қилмиши-ю, кирдикорлари учун жавоб бериш ўрнига ҳаммага чап бериб келаётган Дилмурод Норпўлатовнинг зўрдан-зўр чиқаётгани ана шундай гап-сўзларга сабаб бўлмоқда?

— Қойилей, — дейишмоқда уни билмаганлар. — Қандини урсин, азамат!

Билганлар эса «Кўза кунда эмас, кунида синади. Ахир бир кун бўлмаса, бир куни экканини олар» деганча хўрсиниб қўйишмоқда. Бу ўкинчнинг тагида қадр-қиммати ерга урилган айрим сижжакликларнинг оғир изтироблари ётганлигини уларнинг қалбига кириб борганларгина англай оладилар.

Дилмурод Норпўлатовнинг ўзи ким? У нима ёмонлик қилибдики, одамларнинг кўнгли ундан қолган бўлса? Табиийки, бу савол бир зумда сизнинг хаёлингизни қамраб олди. Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманида Сижжак деган қишлоқ бор. Қишлоқда бор-йўғи 5 мингга яқин аҳоли яшайди. Дилмурод Норпўлатов 1996 йилдан 1998 йилгача шу ерда, фуқаролар йиғинининг раиси бўлиб ишлади. Ва айнан шу даврда ўзининг «бутун истеъдодини намоён этиб, юлдузни бенарвон урди». Давлатнинг ерини сотиб, талон-тарож қилди, чўнтагини қаппайтирди.

У аввал ишни ўзидан бошлади. Бўстонлиқ тумани ҳокимининг Д. Норпўлатовга 10 сотих ер ажратишни сўраб Сижжак қишлоқ фуқаролар йиғинига йўллаган хатини қаноатлантириб, ўзига 26 сотих ерга қарор чиқариб олди. Шу алпозда раиснинг ғайриқонуний ишлари бошланиб кетди. Қишлоққа ҳеч қандай алоқаси бўлмаган, «прописка»да турмайдиган Геннадий Непачатой фуқаролар йиғини раисининг 1997 йил 17 сентябрдаги 9/2 рақамли қарори билан олти сотихлик ер майдонига эга бўлди. Раиснинг 1997 йил 2 сентябрдаги 9/1 рақамли қарорига асосан эса Бахтиёр Солиҳовга «Қишлоқда очилган янги врачлик пунктига консультатив ёрдам кўрсатиши»ни ҳисобга олиб, Шавкат маҳалласи ҳудудидан 9 сотихлик жой берилди. Ундан аввалроқ эса яъни, 1997 йилнинг 23 июнида раис «Сижжак» масъулияти чекланган жамиятининг 1997 йил 12 июндаги 26 рақамли хатини ўрганиб чиқиб, тикувчилик фабрикасини ишга туширишда «жонбозлик кўрсатгани учун» Б. Мақсудов, В. Карнаулов, М. Кузьмин, Е. Ҳакимов деган шахсларга 7 сотихдан ер ажратишга қарор қилганди. Ваҳоланки, фабрика шу кунда бекор турибди. Норпўлатовнинг шарафоти билан эса кимлардир «текин» жойлик бўлиб олди.

Дилмурод Норпўлатов қарасаки, ғишт қолипидан енгилгина кўчмоқда. Унинг қарорларини тасдиқлаб бераётган на туман ҳокимияти, ва на ён-атрофидаги кишилар ноқонуний хатти-ҳаракатлари учун мушугини «пишт» дейишмади. Натижада раиснинг 1998 йилги қизғин фаолиятига яна яшил йўл очилди. 10 августда Бўстонлиқ туман ИИБ бошлиғи Нурматовга Сижжакдан 8 сотих ерни расмийлаштириб берди. 7/5 рақамли қарори билан эса қишлоқ аҳолисига «Соғлом авлод йўлида» қилган хизматлари учун Бобур Каримовга 4 сотих ер ажратди. Эмишки, Тошкентдаги қайсидир масъулияти чекланган жамиятнинг раиси, бош шифокори бўлиб ишловчи бу фуқаро қиш пайтида Сижжакда уч кун бўлиб аҳолига бепул тиббий хизмат кўрсатган экан. Аммо бу хизматни на фуқаролар йиғинидагилар билади ва на қишлоқ аҳли эслайди. 1998 йилнинг 13 июлида чиқарилган 1/7 рақамли қарор ҳам ундан қолишмайди. Тошкент шаҳрининг Шайхонтоҳур туманидаги Генерал Ўзоқов кўчасининг 4-тор кўчаси 8-уйида истиқомат қилувчи Зиёвуддин Қосимов ҳам «Олтин қирғоқ»даги бебаҳо бойликдан бебаҳра қолмади. Қишлоқ фуқаролар йиғинига ҳар йили уч кун аҳолига бепул хизмат кўрсатишга ваъда бериб, ер сўраб ариза ёзди. Очиққўнгил раис яна тантилик қилди. Ҳеч қандай асосга эга бўлмасада Зиёвуддин Қосимовга 8 сотих ер ажратди. Бу қарорларнинг барчасини Бўстонлиқ тумани ҳокими А. Абдувосиқов қўллаб-қувватлаб тасдиқлаб берди. Унга «Нима қилаяпсиз ука! Ер бир хазина бўлса, уни бу тарзда талон-тарож қилиш инсофсизлик эмасми?» деб қўйишнинг ўрнига бошини силади. Раҳнамолик қилди. Албатта арзимаган жой учун шунчаликми? Ахир бу жойлар кимлардан қолиб кетмаган дерсиз. Ҳамма гап шунда-да. Сижжакда тақсимланган жойларнинг кўпчилиги Чорвоқ сув омборига бориб қуйилувчи дарёнинг бўйидан берилган. Бу ерларни кўпчилик «Олтин қирғоқ» деб ҳам атайди. Ери серҳосил, ўзи сувнинг бўйида жойлашган, ниҳоятда гўзал мазкур қирғоқ бўйларида кейинги йилларда қишлоққа ҳеч бир алоқаси бўлмаган кишиларнинг ҳашаматли иморатлари қад ростлади. Уларнинг айримлари 20-30 сотихдан зиёд майдонни эгаллаган. Қишлоқдан четдаги одамга бу ердан иморат қуриб, уй солишнинг нима кераги бор деб ўйласангиз хато қиласиз. Бизга айтишларича, ҳозир Сижжакда дарё қирғоғидаги бир сотих ер Тошкент шаҳридаги бир сотих ернинг нархи билан баробар экан. Ана энди англаб етгандирсиз Норпўлатовнинг нималарнинг эвазига тантилик қилгани-ю, етти ёт бегоналарга нима учун жой бериб, қандай наф кўрганини. Шамол бўлмаса дарахтнинг учи қимирламайди. Манфаати бўлмаса қишлоқдагилардан орттириб бегоналарга ҳам бўлармас, важ-корсонларни ўйлаб топиб, ер бериб юбораверармиди?

— Оилам катта, — дейди биз билан суҳбатда сижжаклик Фотима Мамажонова. — Иккита келиним бор. Аммо улар уйда шароитимиз йўқлиги учун бир-бирлари билан чиқишмаяпти. Қишлоқ фуқаролар йиғинининг олдинги раисига икки маротаба ер сўраб, мурожаат этдим. Лекин натижа бўлмади. Кейингиси ҳам дардимизга қулоқ солмай ўз билганидан қолмаяпти.

Биз билан суҳбатда бўлган яна бошқа сижжаклик фуқаролар ҳам шундай ҳақли эътирозларни билдиришди. Ҳатто уларнинг айримлари қишлоқ фуқаролар йиғинига ер сўраб берган аризалари ном-нишонсиз йўқ бўлиб кетганини яшириб ҳам ўтиришмади. Фарзандларига ер бўлмаётгани боис ўқишни битириб, шаҳарда қолиб кетишаётганини аччиқ ўкиниш билан маълум қилишди. Агар иш шу аҳволда кетаверса Сижжакнинг эртаси нима бўлади? Наҳотки, масаланинг бу томони ҳеч кимни ўйлантирмаётган бўлса? Д. Норпўлатовдек одам қишлоқ ерини шунчалик талон-тарож қилса-ю, керакли ташкилотлар, қонун посбонлари бундан кўз юмиб ўтиришса? Ёки Бўстонлиқ туманида қонун шунчалик ожизми?

Дилмурод Норпўлатов ўз нафси йўлида ҳеч нарсадан қайтмади. Ҳатто бир пайтлар хавфли зонада яшаганлиги учун давлат томонидан бошқа жойга кўчирилиб, компенсация олган фуқароларнинг кўнглига ҳам йўл топди. Уларга харидор топиб бериш орқали эски, кўчирилган, давлат томонидан пули тўланган уй-жойларини соттириб юборишга муваффақ бўлди ҳамда бу ишга қишлоқ фуқаролар йиғинида олди-сотди шартномасини ўзи расмийлаштириб берди. Ана шундай олди-сотди шартномаларининг бири Гулшан Шоназарованинг қизи Боғдагул Шодиева билан тошкентлик Валерий Галкин ўртасида тузилди. Сотилган ернинг уйи 1968 йилда қурилганлиги шартномада кўрсатилганди. Демакки, бу жойга хавфли зона бўлганлиги учун аллақачон давлат пули тўланган. Уни сотишга ёки сотиб олишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Уччовлон бундан кўз юмишди. Қилмишлари бир кунмас бир кун фош бўлиб қолишини кўз олдига келтира олишмади. Сижжакда уйли-жойли бўлиб олган В. Галкин кейинроқ қўшниси Анорқул Усмонқуловнинг ерига ҳам кўз олайтириб уни ўзлаштириб олмоқчи бўлди. Мавжуд ҳужжатлар қалбакилаштирилди. Лекин бирор одам йўққи В. Галкинга оғайни бу ерда сенинг заррача бўлсада ҳаққинг йўқ. Ер аллақачон давлат захирасига ўтказилган. Уни сотиш ҳам, сотиб олиш ҳам мумкин эмас, деб айта олса. Бўстонлиқ тумани судининг судьяси Маъмура Абдуманнонова мазкур низоли ишни бир томонлама кўрди. Ҳужжатларни чуқур ўрганиб чиқмасдан қарор чиқарди. Ҳозир гўёки Галкин 30 сотих ернинг эгаси эмиш. Сайидхўжа Эшонхўжаев, Йўлдош Мирзааҳмедов, Ойимгул Норметова, Ниғматилла Ғупронов, Йўлдош Сирожевга тегишли шундай жойлар ҳам хуфёна йўллар билан янги эгаларини топиб кетди.

1998 йил 22 июнда Бўстонлиқ тумани ҳокимияти томонидан тузилган комиссия Сижжак қишлоқ фуқаролар йиғинининг фаолиятини ҳар томонлама чуқур ўрганиб чиқиб, ишлар издан чиққанлигини аниқлади. Бу ҳақда туман ҳокими А. Абдувосиқовга ёзма равишда маълумотнома берилди. Унда кўп камчиликлар кўрсатиб ўтилган эди. Аммо Дилмурод Норпўлатовга ҳеч қандай чора кўрилмади. Шунча қонунбузарликларга йўл қўйганига қарамай ҳомийларининг мадади билан бошқа ишга силлиққина ўтказиб юборилди. Унинг ўрнини эгаллаган кейинги раис Неъмат Саидов-чи? Қишлоқ фуқаролар йиғинига, аҳолига қандай наф келтирмоқда? Қишлоқда талон-тарож қилинган шунча ернинг масаласини нега у юқори ташкилотларга кўндаланг қўймаяпти?

Сижжак қишлоқ фуқаролар йиғинининг янги раиси Неъмат Саидов ўзининг биринчи қарорини Шавкат маҳалласидаги Наврўз маросимлари ва бошқа оммавий байрамларни ўтказишга мўлжалланган масканни тортиб олишдан бошлади. Маскан қурилишини шу ерда туғилиб ўсган Анорқул Усмонқулов ўз ҳисобидан барпо қилаётганди. Маҳалладагилар ҳатто ўзларининг оммавий байрамларидан бирига Ҳиндистондан келган меҳмоннинг қатнашганлигини ҳали ҳануз хаёлларидан чиқаришгани йўқ. Анорқул Усмонқулов ташландиқ ва қаровсиз ҳолда ётган сув қирғоғидаги бу ерни ўзлаштириб, маҳалла манфаатлари учун хизматга ҳозирлаётганди. Унинг шахсий маблағи эвазига маҳаллага электр сими тортилганию, 30 машинадан ортиқ тошни йўлга ёткизилиб текисланганини кўпчилик яхши эслайди. Маҳалланинг байрамлар масканига қарорни Дилмурод Норпўлатов чиқариб берганди. Кейинчалик 1998 йилнинг 21 апрелига келиб, ўзининг бундан бир йил аввал 30 январда имзо чеккан 1/1 рақамли қарорини бекор қилди. Унда Шавкат маҳалласи аҳолисига байрамлар ўтказиш масканини барпо этиш учун ажратилган 50 сотихдаги тут плантацияси ўзбошимчалик билан йўқ қилиб юборилганлиги важ қилиб кўрсатилганди. Бирор одам айтмадики, у ҳолда нега тут плантацияси бор жойга маҳалланинг «Наврўз» хонаси учун қарор чиқариб бердинг, бошқа жой қуриб кетганмиди деб. Фуқаролар йиғинининг ҳозирги раиси Неъмат Саидов ҳам орадан саккиз ой ўтар-ўтмас шу жойга ёпишди. Ваҳоланки, унинг иш бошлаганига ҳали бир ой ҳам бўлмаган эди. 1999 йилнинг 11 январида гўёки аҳолидан шикоятлар тушаётганини важ қилиб, «Наврўз»хонани қишлоқдан анча чет деб ҳисоблаб, маҳалланинг манфаатларини ҳисобга олмай жойни тортиб олди. Яъни, битта жойга бирин-кетин иккита раис кўз олайтирди.

Биз маҳалла аҳлидан тушган шикоятни ўрганган чоғимизда унга ҳеч қандай асос йўқлигига гувоҳ бўлдик. Қишлоқ фуқаролар йиғинининг кўпчилик фаоллари иштирокида таҳририятимизга тушган ариза ҳар томонлама кўриб чиқилиб, 50 сотих жой яна маҳалла ихтиёрида қолдирилсин деган тўхтамга келинди. Бу ҳақдаги йиғилиш қарорига Неъмат Саидов жимжимадор қилиб қўл қўйиб берди. Аммо шу йилнинг 18 январида чиқарилган бу хулоса шунчаки кўзбўямачилик, алдамчилик, аризачиларни юпатиш учун қилинган навбатдаги найрангларнинг бири экан. «Наврўз»хонанинг 8 сотихи Тошкент вилояти кўчмас мулк биржасининг шу йилнинг 5 апрелида бўлиб ўтган «Ким ошди савдоси»да 42 минг сўмга яъни сув текинга сотилиб кетди. Уни сотиб олган харидор Дилмурод Норпўлатовга қариндош — акасининг ўғли Хуршид Эрпўлатович Норпўлатов бўлиб чиқди. Энди моҳиятига етгандирсиз «Наврўз»хонани маҳалладан тортиб олиш учун нега икки маротаба қарор чиқарилганининг?

Кейинги йилларда Сижжак қишлоғи ижтимоий ривожланишдан анча орқада қолиб кетмоқда. Ҳозир бу ерда бирон бир маиший хизмат шаҳобчасини кундуз куни чироқ ёқиб тополмайсиз. Клуб ёки кино-театр ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Аҳолининг маданий дам олиб, ҳордиқ чиқариши, маиший хизматга бўлган эҳтиёжини қондириш учун ҳеч қандай шароит йўқ. Спорт умуман «ўлган». Стадион у ёқда турсин, ҳатто спортнинг бирон бир тури билан шуғулланиш учун майдонча ҳам йўқ. Мактабнинг эски стадионидан ёшлар бир пайтлар фойдаланиб келишарди. Аммо уни фуқаролар йиғинидагилар кўп кўришди. Стадионни сотиб юборишди. Бутун қишлоқни айланиб биронта ҳам дорихона тополмаганимизни эса айтишга тил бормайди. Сижжакка эътибор шу қадар йўқки, қачондан буён бу ерга нега автобус қатнамаётганини биров суриштирмайди ҳам. Фарзандлари учун болалар боғчасини эса сижжакликлар фақат тушларида кўришади.

«Сижжак» хўжалиги раҳбари Ҳабибулло Жўраевдан бир куни «Меҳнаткашлар учун нима қилаяпсизлар?» деб сўраганимизда «Маҳсулотларни ўзимизда етиштириб халқнинг қорнини тўйдираяпмиз, боқаяпмиз», деб пичинг қилди. Қойил-ей, одамлар шунча пайтдан бери унинг қўлига қараб қолишган экан-да? Жамоанинг кейинги йиллардаги иқтисодий кўрсаткичлари эса Ҳабибулло Жўраевнинг одамларнинг ташвишидан йироқлигини кўрсатади. Яъни, хўжалик картошкасининг ўзидан 1997 йилда 16 тонна, 1998 йилда 17 тонна, 1999 йилда эса 59 тонна кам етиштирди. Мева 1998 йилда мўлжалдагидан 6 тонна, 1999 йилда 31 тонна кам топширилди. Сабзавот ва чорва маҳсулотлари тайёрлаш ҳам ночор аҳволда. Қаранг-а, раис халқнинг қорнини қанчалик яхши тўйдираётган экан?!.

Ана шунақа гаплар!

Илгари одамлар ўзларича бир қўшиқни шундай хиргойи қилишарди:

Пулинг бўлса халтада
Дам оласан Ялтада.
Пулинг бўлмаса
халтада
Нима қиласан
Ялтада?

Бугун сижжакликлар уни сал ўзгартириб айтишмоқда:

Пулинг бўлса
чўнтакда
Ер оласан Сижжакда.
Пулинг бўлмаса
чўнтакда
Нима қиласан
Сижжакда?

Ниҳоят, кўза ҳам синди. Энди буёғи нима бўларкин дейсизми?

Қолган гапларни мутасаддилардан эшитамиз. Зора, улар Сижжакда ўзгариш ясашса! Қонунбузарларнинг эса танобини тортиб қўйишса! Шундай бўлармикин? Ёки яна Норпўлатов ва унга ўхшаганлар сувдан қуруқ чиқиб кетаверишармикин? Қани кўрайлик-чи?

Каримжон РИХСИЕВ,
Рустам АҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат»нинг махсус мухбирлари.

27 июнь—Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни

«ТЎРТИНЧИ ҲОКИМИЯТ»НИ ДЕМОКРАТЛАШТИРИШ ЙЎЛИДА

Маълумки, матбуотни жонлантириш, демократик ислоҳотлар жараёнини янада жадаллаштириш, кишилик жамиятида рўй бераётган турли ҳодиса ва воқеаларга нисбатан соғлом муҳитни шакллантириш ҳозирги кундаги муҳим вазифалардан бири ҳисобланади. Бу мақсадга эришиш учун эса ҳали кўп иш қилишга тўғри келади.

Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси улкан мақсадларни рўёбга чиқаришга ҳар томонлама кўмаклашишга даъват этилган ташкилотдир. Жамғарманинг олдида турган асосий вазифалари Низомда белгилаб қўйилган. Яъни жамғарманинг бош вазифаси матбуотимизни эркинлаштиришга ҳисса қўшишдир.

Мана жамғарма ташкил этилганига ҳам уч ярим йилдан ортиқ вақт ўтди. Шу давр мобайнида бир қатор ишлар амалга оширилди. Аввало, шуни айтиб ўтиш керакки, жамғарма ташкил этилган вақт, яъни — 1996 йилнинг 8 ноябридан то 1999 йил сентябригача бўлган уч йил муддатга яқин вақт мобайнида солиқларнинг барча турларидан озод этилган эди.

Бизга берилган ушбу имтиёз нафақат газета-журналлар таҳририятларига, балки бошқа фаолият турларига ҳам ижтимоий ҳамда иқтисодий мадад кўрсатишимизга имконият яратади.

Жамғарманинг уч йил ичидаги даромади 33 миллион 510,4 минг сўмни ташкил этгани ишимиз анча яхшиланганлигидан далолатдир. Лекин фаолиятимиз янада самарали, матбуотга берадиган кўмагимиз кўпроқ бўлиши мумкин эди. Боиси уч йил мобайнида жамғарманинг 41 нафар таъсисчисидан бирортаси муассислик бадалини тўламади ва ҳеч қандай молиявий ёрдам кўрсатмади. Жамғарма эса шунга қарамай фаолиятини мустақил давом эттирди. Кўрилган даромаддан олинган маблағ муҳтож журналистлар, газета-журналлар таҳририятлари, турли танлов ва конкурслар ўтказиш, мусобақа ҳамда байрамлар уюштиришга сарфланди.

Масалан, ўтган йили муҳтож журналистларга 337 минг сўмлик ёрдам кўрсатилган бўлса, шу йилнинг биринчи чорагида 174 минг 813 сўм ажратилди. Шунингдек матбуотимиз фахрийларига 1999 йилда 1 миллион 84,8 минг сўм ажратилган бўлса, улар жорий йилнинг дастлабки чорагида 279,2 минг сўм моддий ёрдам олдилар.

Газета-журналлар таҳририятлари ҳам жамғармамиз кўмагидан бахраманд бўлишди. Хусусан, газета-журналлар ўтган йили 5 миллион 363 сўм ёрдам олдилар. Шу жумладан биргина «Ҳуррият» газетасига 4 миллион 338 минг сўм ажратилди. «Ўзбекистон матбуоти» журнали ҳам жамғармамиз кўмагидан баракали баҳраманд бўляпти. Хусусан журналга 1999 йилда ярим миллион ёрдам берган бўлсак, шу йилнинг биринчи чорагининг ўзида ҳам шунча пул ажратдик. Шунингдек, жорий йилнинг дастлабки уч ойида «Офарин» танловига 1 миллион сўм, касб байрамига 505 минг сўм, Миллий матбуот маркази ва унинг соғломлаштириш марказига 1 миллион 592,8 минг сўм, жамғарманинг вилоят бўлимларига 2 миллион 773 минг сўм, шўъба корхоналарига 475,3 минг сўм ёрдам берилди.

Биз бундан буён ҳам ўзбек матбуотини қўллаб-қувватлашни давом эттираверамиз. Аммо келгусида фақат шу билангина чегараланиб қолмаймиз. Фаолиятимиз доирасини янада кенгайтириш чораларини кўрмоқдамиз. Масалан, жамғарма қошида журналист аёллар клубини ташкил этишни режалаштирганмиз. Шу мақсадга 1 миллион сўм ажратганмиз. Бу клубда журналист аёллар ўзаро фикр, тажриба алмашадилар, малакаларини оширадилар. Уларнинг иш ва оилавий шароитларини яхшилаш, ижодий муҳит учун шароит яратилади.

Бундан ташқари жаҳон тиллари университетининг журналистика факультети билан ҳамкорликда иқтидорли талабалар учун факультатив туздик. Унга кўра, чет элларда ишлашга лаёқатли зукко, билимдон мутахассисларни тайёрлашга биз ҳам ҳисса қўшамиз.

Яқинда жамғарма қошида «Ҳуррият нури» шўъба корхонаси ташкил этдик. Энди ҳар бир журналист корхонамизнинг малакали мутахассисларидан юридик маслаҳат олишлари мумкин. Шунингдек, уларнинг ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий ва ижодий ҳуқуқлари, шаъни, қадр-қиммати ҳамда манфаатларини ҳимоя қиламиз.

Кўриниб турибдики, жамғарма жамоаси ўз вазифасини иложи борича кўнгилдагидек бажаришга ҳаракат қилмоқда. Иш фаолиятини янада кенгайтириш йўлида изланмоқда. «Интилганга толе ёр», деганларидек, эзгу мақсад йўлидаги изланишларимиз албатта ўз самарасини беради.

Аббос АЛИМБОЕВ,
Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси Бош директори, Олий Мажлис депутати.

Ҳангома

ФАРИШТАЛАР ҚАЙСИ ТИЛДА СЎЗЛАШАДИ?

Фарғона азалдан оқилу фозиллар, хозиржавоб аскиячилару зукко хофизлар, истеъдодли адиблар юрти. Бу жаннатмакон ўлкада ҳазил-мутойиба аримайди.

[illegible]

Каримжон РИХСИЕВ.

СУРАТДА: Алишер Ибодинов ёзувчи Мутал Қодир билан.
Козим Ўлмасов олган сурат.

Хотира — қалбдаги ҳайкалдир

БАҒРИ КЕНГ ИНСОН ЭДИ...

Тошкентнинг «Оқшом» рўзномалари ўша машъум зилзиладан кейин, яъни 1966 йил 1 июлда дунёга келган эди. Қаранг орадан қарийиб 34 йил ўтибди. Шу-шу бу рўзномалар пойтахтни қайта тиклашга, уни обод ва кўкаламзор қилишга, шаҳарни ижтимоий-маданий жиҳатдан ривожлантиришга, ҳамшаҳарларимизни маънавий жиҳатдан тарбиялашга ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Маълумки, ҳар қандай газетанинг йўналишини аввало жамоа, қолаверса, муҳаррир белгилаб беради. Унинг биринчи муҳаррири аниқроғи, ташкилотчиси моҳир журналист, таниқли ёзувчи ва публицист ҳамда таржимон Саъдулла Музаффарович Караматов эди. Матбуот байрами арафасида қарийиб ўттиз тўрт йиллик машаққатли йўлни босиб ўтган, минглаб хонадонларга, қалбларга зиё тарқатган рўзномаларнинг биринчи муҳарририни эслаш, ёдга олиш биз шогирдлари учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Саъдулла Караматов ғоят истеъдодли журналист, туғма газетачи эди. У рўзноманинг ипидан-игнасигача биладиган, воқеаларни аввалдан хис этадиган йирик қалам соҳиби ва мард раҳбар-муҳаррир эди.

... Ҳеч эсимдан чиқмайди илк бор ишга келганим. ТошДУнинг журналистика куллиётини тугаллаш, диплом ишини ёқлаш арафасида эдим. Бир куни дўстим, журналист Абдиқодир Ниёзовни учратиб қолдим.

— Бизга «Оқшом»га ишга келмайсанми? — деб қолди у дабдурустдан. Мен ҳам ўйлаб ўтирмай, «бўпти» дедим.

Иккимиз муҳаррирнинг олдига кирдик. Абдиқодир мени таништирди. У киши кўз ойнагини олиб, менга бошдан оёқ разм солиб чиқдида, синовчан назар билан аста деди:

— Ука, бизда иш оғир. Устига-устак Сиз рўзномада ишламаган экансиз. Қийналиб қоласиз.. Бизда фақат «жанг» қилиш керак.

Мен «жанг» сўзини «қаттиқ ишлаш» керак деб, тушундимда:

— Жанг бўлса, жанг қилаверамиз-да, домла, — дедим шартта.

Бу гапим Саъдулла акага ёқди шекилли, селекторнинг қайсидир тугмасини босди. Карнайдан «Лаббай, Саъдулла ака» деган овоз келди. «Пўлатов, бу ёққа кириб кетинг», деди муҳаррир.

Эшик олдида ўрта бўйли, қотмадан келган, сочлари хурпайган ахборот бўлими мудири Абдулла Пўлатов пайдо бўлди. У қулоқларини динг қилиб, қўл қовуштириб турарди.

— Шу бугундан эътиборан бу йигитчани синайсиз. Бир ҳафта муҳлат. Сўнг менга фикрингизни айтасиз.

Бир ҳафта ўтгач, иккимизни чақириб қолдилар.

— Ҳа, Пўлатов, чақирмасак кирмайсиз, бир ҳафта ўтди, йигитингиз қалай?

— Бўлади.., — деди Абдулла ака. Чамамда ортиқча сўз айтишга чўчиди шекилли, бошқа чурқ этмади.

— Ундай бўлса, ариза ёзинг. Эркин Жўраев Қашқадарёга ишга кетаяпти. Сизни унинг ўрнига оламиз... Икковингиз ишлайсиз.

Шу-шу «Оқшом»даги фаолиятим бошланди. Турли мавзуларда, турли жанрларда ёза бошладим. Бир куни йўлакда муҳарриримизга дуч келиб қолдим.

— Ҳа, Тошев, ваъдалар қуюқ эди, жангдан дарак йўқ-ку!

Қўққисдан берилган саволдан бироз гангиб қолдим, нима дейишимни билмай, «жанг бўлади» деб юбордим.

— Қани кўрамиз, — дея хоналарига кириб кетдилар. Сўнг Абдулла акадан сўрадим:

— Жанг деганда нимани назарда тутяптилар?

— Каллаварам, танқидий мақола ёзинг деяптилар...

Шу-шу танқидга берилиб кетдим. Фельетонлар, луқмалар, суд очерклари, памфлетлар пайдо бўла бошлади.

Бир куни Саъдулла ака чақириб қолдилар. Бундай пайтда «Оқшом»дагиларнинг юраги «зил» кетарди. Тинчликмикан, дея хавотирга тушарди. Шу ўй билан мен ҳам остонага қадам қўйдим.

— Келинг, — дедилар ўрнидан туриб қўл берар эканлар. — Яхши ёзяпсиз. Буни ҳақиқий жанг деса бўлади. Раҳмат! Мана буни прокуратурадан беришди. Бир танишиб чиқинг. Зўр мақола бўлади...

Орадан уч кун ўтгач, навбатчиликда хато ўтказиб юборибман. Ҳамма қўрқитди: «Тамом энди ишдан кетдинг!» «Йўғ-е, ўзимга тасалли бердим. Сиёсий хато эмас-ку! Шунгаям ишдан ҳайдашадими?!»

Икки кун ўтгач, «летучка» бўлди. Бахтимга таҳлилчи ўтган хатони гапирмади. Лекин Саъдулла ака ижодий йиғин якунида гапириб ўтдилар.

— Ишлаган одам хато қилади. Ҳали ёш, бундан кейин хушёр бўлиш керак...

Саъдулла Караматов менинг биринчи устоз-муҳарририм ана шундай бағри кенг, ғоят зийрак, зукко, фаросатли, қаерда нима гапиришни биладиган мард инсон эди. Ишлаган кишини ҳурмат қиларди, меҳнатини ўзига яраша баҳолар, рағбатлантирарди. У ўзи ташкил қилган рўзномаларни, жамоани жуда яхши кўрар эди. Унинг ўзига хос журналистика мактаби бор эди. Бу мактабни жуда кўплаб журналистлар ўтади. Мен ҳам Саъдулла ака билан қарийиб ўн беш йил ишладим. Минг афсуски, у ҳам кўплар қатори туҳматга учради. Булар ўз таъсирини кўрсатмай иложи йўқ эди. Бевақт ўлим уни орамиздан юлиб кетди... Уни сўнгги йўлга кузатдик. Аммо унинг хотираси уни билган, кўрган, бирга ишлаган кишилар, ҳамкасблари қалбида абадий яшайди.

Тўхтамурод ТОШЕВ.

ГАЗЕТА ҚОРИННИ ТЎЙДИРМАЙДИ, АММО...

Тўғри фаҳмладингиз. Газета ўқиб қоринни тўйдириш қийин. Бироқ газетасиз, хат-хабарсиз кундалик ҳаётни тасаввур этаоласизми? Айниқса, жамият ривожининг ҳозирги босқичида воқеалар шиддатидан бехабар қолиш ҳаётдан орқада қолиш билан баробар.

— Шу боис рўзнома дўкончалари олдида одамлар доимо тирбанд бўлиб навбатда туришларини хоҳлайман, — дейди Зарема Циммерман. — Бу одамлар онгидаги эзгулик, яшашга, яратишга иштиёқ аломати.

Зарема Циммерман Самарқанд вилоят «Матбуот уюшмаси» акциядорлик жамияти раҳбари. Унинг қўл остида 100 дан зиёд киши меҳнат қилади. Жамоа мамлакатимизда ва Ҳамдўстлик давлатларида чоп этилаётган вақтли матбуот нашрларини муштарийларга етказишда куч ва маҳорат кўрсатишмоқда. Бугун 300 хилга яқин рўзнома ва жарида шу ердан ўз эгаларига тарқатилмоқда. Ёки ҳар ойда 71 минг 500 нусхада турли нашрлар харидорга таклиф этилмоқда.

— Бу миқдор ўтган йилдагидан қарийиб эллик фоизга кўп, — дейди Зарема Циммерман. — Демак кишиларнинг маънавиятга, маърифатга интилиши кучайган. Бунинг устига рўзномаларимиз аввалгидан анча сифатли, ўқимишли бўлиб сотувга чиқаяпти.

Айни пайтда вилоят шаҳар ва туманларида «Матлубот уюшмаси»нинг 103 та дўкони хизмат кўрсатмоқда. Жамоатчилик асосида ҳамкорлик қилаётган ўнлаб матбуот тарқатувчилар ҳам шарафли ишга бош қўшишган. Нашрларни муштарийларга ва сотув дўконларига вақтида етказиш учун зарур транспорт воситалари, ишчан ходимлар доимо шай.

«Матбуот уюшмаси» газета сотишдан миллионлаб сўм фойда олишни кўзлаётгани йўқ. Меҳнатга яраша баҳоли қудрат кун кечирмоқда. Аммо бозор иқтисодиёти шарофатида одамларга маънавият улашишдек олижаноб иш пировардида қанчалик қадр-қиммат топишини улар яхши билишади. Зотан, касбини ардоқлаганни эл ардоқлайди.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

СУРАТЛАРДА: 1. Жамоа раҳбари З. Циммерман. 2 Газета сараловчилар — Фарида ва Феруза Ғаффорова.

Янги нашр

"ЮЛДУЗЛАР" МАНГУ ПОРЛАЙДИ

Муштарийлар ҳамиша янгиликка ташна. Мудом янгилик яратиш учун интилаётган изланувчан журналистларга тасанно айтсак арзийди. Севимли журналимиз «Санам»га илова тариқасида нашр этилган «Юлдузлар» журнали ҳам қизиқиш билан кутиб олинди.

Журнал мундарижасидан унинг саҳифаларида ёритиладиган материаллар қанчалик қизиқарли, сермазмун экани кўриниб турибди. Феруза Нодированинг «Замин юлдузлари» сарлавҳали мақоласида «Замин» студияси ижодкорлари фаолияти ҳақида ҳикоя қилса, «Олис юлдузлар шуъласи» рукни остидаги «Рақс санъати дарғаси» сарлавҳали суҳбатда элимизнинг ардоқли санъаткори Мукаррама Турғунбоева ҳаёти ва фаолиятига оид қизиқарли фактлар ёритилган. Журналист Феруза Нодирова билан рақс ва кино санъатида довруқ тараётган ёш истеъдод соҳибаси Саида Мансурхўжаеванинг «Санъат олами» рукни остидаги «Ўзим шу йўлни танладим» сарлавҳали суҳбати ҳам муштарийларда қизиқиш уйғотиши шубҳасиз.

Нилуфар Абдувоҳоб қизининг «Худо ҳаққи, Золяни ўқима!» сарлавҳали мақоласида жаҳоншумул ёзувчи Лев Толстой оиласи ҳақида қизиқарли ҳикоя қилади. Адабиёт ихлосмандлари «Шеърият» рукни остида таниқли шоир Усмон Азимов суҳбатидан баҳраманд бўлишса, ёш ёзувчи Тўлқин Эшбекнинг «Олахуржун осиладиган бўлди» сарлавҳали ҳажвиясини мароқ билан ўқийдилар. Шунингдек, машҳур киноюлдуз Тина Тернер ҳақидаги «Ҳачепсут изидан...», «Уилл Смит АҚШ президенти бўлмоқчи», «Ванесса Мэй — скрипка аёл» сингари жаҳон кино ва санъат юлдузлари ҳаётига оид ранг-баранг мақолалар ҳам ўқувчиларда катта қизиқиш уйғотса ажабмас.

Осмондаги сирли юлдузлар абадул-абад шуъла сочса, замин юлдузларининг жозибаси ҳам ундан кам бўлмайди. «Юлдузлар» журнали ана шу улуғвор юлдузларни тараннум этаверади.

Янги журнал «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни муассислигида 5000 нусхада чоп этилган.

Азамат ТОИРОВ.

«ГОНОРАРНИ ОЛИБ КЕТИНГ»

Уйга келсам, ўғлим: «Республика» газетасидан Наташа исмли аёл қўнғироқ қилди, бориб гонорорингизни олинг экан», – деди. Бу гапдан бироз ҳайратландим. Негаки, бунингдек «ҳодиса» – пулингизни олиб кетинг, дейиш камдан-кам бўлади-да!...

Тўғри, аксарият журналистлар фақат пул учунгина мақола ёзмайдилар. Улар учун айтмоқчи бўлган фикрини жамоатчиликка тезроқ етказиш ҳар қанча пулдан юқори туради.

Шундай деб ўзимизни овунтирамиз-у, лекин баъзан пул ҳам керак-да!

Ўғлимнинг «Редакциядан қўнғироқ қилишди» дейиши менда худди ана шу пул зарур бўлиб турган пайтга тўғри келди. Очиғи, таъсирланишимнинг сабабларидан бири

Ҳамкасб ҳақида сўз

ҳам-шу.

Бироқ, бу ерда бошқа-ундан ҳам муҳимроқ гап бор. «Республика» газетаси Бош муҳаррири Ўктам Мирзаёрни бундан ўн-ўн беш йиллар илгари «Гулистон» журналида оддий мухбир бўлиб иш бошлаган пайтларидан бери биламан, унинг таъсирчан, гўзал шеърлар ёзадиган шоирлигидан ҳам хабардорман. Ўша кезларда «Гулистон»да Мирмуҳсин, Оқилжон Ҳусанов, Шомурод Сиддиқовлар (раҳматли Шомурод ака ўтиб кетдилар) ишлашарди. Мирмуҳсин домла ҳам, ёзувчи Оқилжон Ҳусанов ҳам, Шомурод ака Сиддиқов ҳам бир-биридан камтар, одамохун, суҳбати дилкаш, бағри кенг, чеҳраси очиқ кишилар бўлиб, улар билан гаплашган сари гаплашгинг келарди...

Бугунги кунда Ўктам Мирзаёрнинг етук журналист, Республикадаги энг эътиборли газеталардан бири– Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги газетасининг Бош муҳаррири даражасига етиб боришида, инсон сифатидаги камолотида юқорида номлари тилга олинган устозларнинг хизмати катта бўлганлиги табиий.

Ўзимча шундай хулоса ясадимки, хазиначи Наташанинг қўнғироғи Ўктам Мирзаёрнинг ўз қўл остидаги ходимларига бўлган муносабатининг таъсири, яна ҳам очиқроқ айтадиган бўлсак, Ўктамжондаги ички маданият, одамларга бўлган меҳр-муҳаббатнинг оқибатидир...

Баъзиларнинг энсаси қотиши мумкин: битта қўнғироққа шунча гапми? Гап-фақат қўнғироқдагина эмас. Мен Ўктам Мирзаёрни яқиндан билганим ва яхши таниганим учун ҳам бу мавзуга алоҳида урғу беряпман. «Республика» газетасида ишлаётган айрим журналистлар билан йўл-йўлакай суҳбатлашар эканман, Ўктамжондаги ўзига хос фазилатлар қисқа вақт ичида унинг қўл остидаги ходимларга ҳам юққанлигини шундоққина сезгандай бўлдим. Ҳа, раҳбардан кўплар ўрганади ва ўрнак олади-да!

Булар масаланинг бир жиҳати бўлса, иккинчи жиҳати, «бир йигит қирқ йилда бинога келади», дейишган қадимгилар. Бу гапнинг тагида катта маъно бор. Киши ўқиб олим, қозию қуззот ёхуд амалдор бўлиши мумкин, лекин бу–одам бўлди дегани эмас. Чин маънодаги инсон бўлиш учун ҳаёт сўқмоқларининг машаққатларини босиб ўтишга тўғри келади.

Ўктамжон-эндигина йигит ёшида, қадамидан ўт чақнаб, гуркираб турган пайти. Унинг парвози янада тикка, шиддаткор бўлишига омадлар тилаймиз.

Икром РАСУЛОВ.

Билдирувлар

ЖИСМОНИЙ ВА ЮРИДИК ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА

«Ўзуйжойжамғармабанк»нинг Наманган бўлими Наманган шаҳрининг Нодира кўчасида янги 16 хонадонли уй қурилиши бошланганлигини эълон қилади.

Бошланғич тўлов — 20 фоиз. 30 фоизи — 10 йилга кредитга берилади. 50 фоизи — эса бюджет ҳисобидан. Имтиёзли кредит орқали квартира сотиб олишга шошилинг.

Тел.: (код 36922) 6-45-00.

* * *

«Ўзуйжойжамғармабанк»нинг Наманган бўлими аҳоли ва ташкилотларга ўз маблағларига акция сотиб олиб, банкка қўйишни таклиф этади.

Сиз қўйган маблағингиз тез кунда самара беради ва сизга ишончли фойда келтиради.

Бир дона акция баҳоси минг сўм.

«Ўзуйжойжамғармабанк» Наманган бўлими акцияларини сотиб олинг, фойдангиз кафолатланади.

Тел.: (код 36922) 6-74-28.

«Андижонжамферлойиҳақурилиш» бирлашмасига қарашли Зангиота туманидаги «Х.Х.К.Б.» ташкилоти ўз фаолиятини тўхтатади.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб икки ой муддат ичида қабул қилинади.

МАНЗИЛГОҲ: Тошкент шаҳри, Чилонзор 18 даҳа, 7-уй, 61-хонадон. Тел.: 116-32-05.

АДОЛАТ

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Турғунпўлат ДАМИНОВ, Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Улуғбек ДОНИЁРОВ, Анвар ЖЎРАБОЕВ, Акмал ҚОСИМОВ, Тўхтамурод ЖЎРАЕВ, Рустам АҲМАДАЛИЕВ, Акбархўжа РАҲИМОВ, Каримжон РИХСИЕВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Мурод КАЛОНХОНОВ, Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ.

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона — 133-41-89.
Хатлар ва шикоятлар бўлими — 136-55-64.
Эълонлар бўлими: 136-55-96.

Навбатчи — Саъдиддин САЙДИСЛОМОВ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140.
Буюртма Г— 537,
ҳажми—2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди.

Мақолада келтирилган факт ва рақамлар учун фақат муаллифлар жавоб берадилар. Қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти—20.00. Босишга топширилди 20.00.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.